

den röde



ARBEIDEREN

Nr. 6-7

1975 3. Årg.

Organ for Kommunistisk Arbeiderforbund

Pris Kr. 2.--

NEI TIL PAKKELØSNING



Forberedelsene til høstens indeksoppgjør er i full gang. Se leder s. 3

HYDRO: Arbeiderne ut av alle samarbeidstiltak

I den siste tida har motsetningene tilspisset seg sterkt ved Norsk Hydros bedrift på Herøya, Porsgrunn Fabrikker. Herøya Arbeiderforening har trukket seg ut av de lokale klassesamarbeidsinstitusjonene, bl. a. Bedriftsutvalget. Dette er fulgt opp på de enkelte fabrikkene ved bedriften, hvor det også er stilt nye lønnskrav og igangsatt visse aksjoner.

Bakgrunnen er bl. a. et etterspill etter den store streiken ifjor sommer. Resultatet av streiken var en gjennomsnittlig lønnsøkning på ca. 30%. Deretter fulgte oppgjøret for bedriftens funksjonærer, som etter forhandlinger ble liggende på omkring 7000 kr



mer i året enn de øvrige arbeiderne. Så skjedde det som har utløst den nå

Forts. side 7

Bøndenes inntektsoppgjør

Fra 1. juli trer jordbruksavtalens bestemmelser om en inntektsøkning på 925 mill kr. for bøndene i siste halvdel av avtaleperioden i kraft. Denne inntektsøkningen realiseres ved at produsentprisene på norske jordbruksvarer stiger. For forbrukerne vil dette slå ut i et sprang på 1,5 på prisindeksen, dersom ikke noe av prisstigningen på bøndenes produkter subsidieres over statsbudsjettet. Om dette siste skulle skje, betyr det bare at presset på reallønna overføres fra prisstigning på en av arbeiderklassens

viktigste lønnsvarer (matinnkjøp tar mellom 30 og 40% av lønna) til skattepress på arbeidslønna.

Klassekonflikt.

Denne konflikten mellom småborgerslige og proletære interesser har en reell klassemessig basis, og lar seg ikke bortforklare. Riktignok har det småborgerlige venstre gjort et ynkelig forsøk i så måte, og hevder at problemet skal løses ved å bekjempe monopolenes profitt. Økt skattlegging

Forts. side 8

FRA LAOS

Domino-brikkene fortsetter å falle i Indo-China, og turen er nå kommet til Laos. I løpet av den siste måneden er de pro-amerikanske, reaksjonære kreftene blitt avvæpnet og fjernet fra maktposisjonene i statsadministrasjonen og hæren. En stor del av amerikanerne som oppholdt seg i landet som militære rådgivere eller som "u-hjelpere", har fått reisepass, og har fått følge av velstående laotere, vietnamesere og kinesere.

Foreløpig er det bare tale om en nasjonal-borgerlig omveltning med sosial basis blant bøndene og blant mellomskiktene i byene, spesielt de lavere funksjonærene. Kommunistene i Pa-

Forts. side 6

Kommunistisk Arbeiderforbunds sommerleir 1975

Kommunistisk Arbeiderforbunds sommerleir vil i år som tidligere bli arrangert ved Kristiansand. Tidsrommet blir fra 21. t.o.m. 27. juli (siste uka i fellesferien). Det politiske programmet vil omhandle følgende hovedemner: Sosialimperialismen og supermaktspørsmålet. Strategi og taktikk. Klasseanalyse. Faglig politikk. Hva må gjøres - arbeidet framover.

Vi oppmoder alle sympatisører og medlemmer til å komme på leiren, i

det minste for et kortere opphold. De politiske emner som skal behandles, anser vi for å være svært viktige for forbundets konsolidering og videreutvikling.

For øvrig vil leirstedet være ypperlig egnet for sommerlig friluftsliv av alle slag, med rikelige utfoldelsesmuligheter for den enkelte som for familier med barn. Familier med barn vil kunne bo i hus, mens andre må rekne med å telte. Mat m.m. ordnes sen-

tralt. Ytterligere opplysninger vedr. studiemateriale, fullstendig program og praktisk organisering fås ved henvendelse til KA (Sommerleirkomiteen), postboks 2863, Kampen, Oslo 5. Bindende påmelding samt leirkontingent (kr. 150,-) sendes til samme adresse innen 15. juli. Det vil så langt som mulig bli tillempet full reisefordeling.

Sommerleirkomiteen.

"Kapitalismen gir pokker i hvilken farge du har eller hvilken tro du har hvis den bare kan suge profitt ut av svetten din." (Malachy McGurran, ledende medlem av IRA officials.)

Irland er ett av mange eksempler på underutviklede land, som pga. ujevn kapitalistisk utvikling er helt nødvendige ledd i den kapitalistiske arbeidsdelingen. Betegnelsen U-land, som vanligvis refererer seg til land utenfor de vestlige kapitalistiske industriland, kan også appliseres på områder innenfor denne delen av verden: Store deler av Sør-Italia har f.eks. stått stille i flere hundre år; i Skandinavia har nesten hele Nord-Sverige og Nord-Norge blitt holdt nede i den grad det har vært tjenlig for kapitalen.

land monopol på eksport av korn til England. Disse lovene ble fjernet i 1846, og Irland måtte nå konkurrere om markedene på linje med andre land. Med den håpløse, mangleddede føydale struktur var Irland sjanseløs i denne konkurransen, og andelen av dyrket mark gikk radikalt ned. Fra nå av utviklet Irland seg til det Irland vi kjenner i dag, med sine grønne beitemarker - "Erins grønne øy". Den irske jorda, som tidligere hadde blitt prist for sin fruktbarhet, ble nå, av de engelske agronomer og økonomer, betegnet som ubrukelig til alt annet enn å produsere fôr.

Samme år som kornlovene ble fjernet, fant "potetpesten" sted. Et katastrofalt uår for jordbruket, kombinert med tørråte, la over 1 million irere i graven og satte kraftig fart i emigrasjonen både til England og Amerika. I hver eneste engelsk industriby av noen størrelse fant en nå irske bydeler med en

ke imperium og hele det kapitalistiske systemet. Men opprøret hadde ikke tilstrekkelig oppslutning og ble slått ned etter en snau uke - Conolly ble henrettet.

Etter at 1. verdenskrig var over, kom spørsmålet om nasjonal uavhengighet opp igjen. Sinn Fein ("Oss selv") som i 1918 fikk stort flertall blant de irske delegerte i parlamentet, nektet å møte i London og dannet istedet sitt eget parlament i Irland. Dette førte direkte over i den irske frigjøringskrigen 1918-1921. Kompromisset av 1921 var at Irland ble delt, og resultatet av delingen var borgerkrigen 1922-23.

Siden dengang har konflikten stått i stampe. Befolkningen står splittet mellom protestanter og katolikker. Å holde denne splittelsen ved like har vært hjørnesteinen i engelsk politikk overfor Irland helt fra 1100-tallet fram til i dag. Katolikkene står sosialt lavest, fordi de fleste industribedriftene er eid av protestanter (mest engelske) og fordi protestantiske bedrifter bruker protestantiske arbeidere. Slik sikrer man i tillegg en identifisering med bedriften mot "utenforstående".

Sinn Fein-bevegelsen som i 1905 også startet IRA (The Irish Republican Army) har vært splittet flere ganger, bl.a. under borgerkrigen. I dag består IRA av to grupper: IRA officials og IRA provisionals. Sistnevnte brøt ut i 1969, da Sinn Fein satte revolusjonen på dagsordenen. Det er IRA provisionals som har terror som sin metode, og de er også uttalte motstandere av revolusjonen. IRA provisionals er altså i dobbelt forstand kontra-revolusjonære. Det er The Officials som står for samling av den irske arbeiderklassen med sosialismen som et klart uttalt mål. Og det er nettopp bare sosialismen som kan gjøre Irland fritt. Bare en mobilisering av den irske arbeiderklassen kan engang for alle jage England ut av Irland og i sin tur gjøre sitt til at også den engelske arbeiderklasse kan befri seg fra sitt åk. Å støtte den irske frigjøringsbevegelsen er derfor viktig for alle som ønsker å få slutt på kapitalismen og utbyttingen i sitt eget land.

S.E.

Kampen om Irland

Så også for Irland, selv om engelsk utbytting av Irland har tradisjon helt fra 1100-tallet. Dette sterke fysiske grep har vært en forutsetning for det som har skjedd i Irland de siste 175 - 200 år.

Da kapitalismen utviklet seg i England, fikk Irland aldri tatt del i denne utviklingen. Irland var, som Marx sa: "Englands jordbruksland, som forsynte det med korn, ull, kjøtt, industrielle og militære rekrutter." Under påskudd av irernes "opprørskhet" under den franske revolusjon og like mye pga. de "farlige tankene" som spredte seg fra omveltningene på fastlandet, kunne Pott, som engelsk statsminister i 1801 stramme grepet og med god samvittighet innlemme Irland i det forente britiske kongedømme. Fysisk maktutøvelse hadde blitt nødvendig for å stabilisere det som var Irlands oppgave innenfor det britiske imperium - å være sauehage og kvegbeite.

Britiske soldater holdt nå Irland i tømme. De sørget for at den engelske landadelen fikk sin profitt. Dette førte til at "hver gang Irland skulle til å utvikle seg industrielt, ble det slått ned og brakt tilbake til igjen å bli et rent jordbruksland" (Marx) - et jordbruksland med gammelføydale produksjonsmåter. Denne utvikling - eller mangel på sådan - resulterte i mange ufattelige tragedier for den lutfattige befolkningen. Kynismen som den engelske landadelen - backet opp av det engelske rettsapparatet - legger for dagen i sine forsetter på å tyne alt ut av landsbefolkningen, er groteske. Befolkningen skulle holdes nede på et lavt nivå. Fattiglovene og emigrasjon var midtene i så henseende. En "Dr. G." som Marx siterer i første bind av Kapitalen, gir et godt uttrykk for denne rå kynisme, - et grelt eksempel på Malthusianske tankegang. "Dr. G" snakker om "krigen" mellom landadel og de små keltiske bøndene, og nevner nettopp fattigloven og emigrasjon som hjelpemidler for å sikre at landadelen gikk av med seieren. Og - "jo raskere 'krigen' er over - jo raskere Irland blir det beitemark med en bosetning som er tilpasset et beitemark - desto bedre." Tusener på tusener av irere sultet til døde som konsekvens av dette systemet.

Fra 1815 hadde kornlovene gitt Ir-

ubeskriverlig fattigdom. I den grad irerne lot seg identifisere som egen gruppe, ble de offer for den engelske arbeiderklasses desperasjon og aggresjon. Borgerskapet nærte opp under dette hatet som splittet de to grupperingene innen klassen.

I sin tid støttet både Marx og Engels - og seinere Lenin - den irske frigjøringskampen, men alle tre innså også begrensingen i det å danne en egen nasjonalstat så lenge borgerskapet ennå hersket. I begynnelsen mente Marx at arbeiderklassen i undertrykkernasjonen - altså England - skulle befri Irland. Seinere skiftet han standpunkt, dels fordi den engelske arbeiderklassen ble ledet av liberalere og dels fordi den borgerlige irske frigjøringsbevegelsen antok en mer revolusjonær karakter. Fra da av mente han at den engelske arbeiderklasse ikke ville kunne befri seg selv så lenge Irland ikke var befridd fra Englands strupetak. - Forutsetningen for Marx' syn var at siden kapitalismen likevel ikke kunne styrtes så raskt som han først hadde ventet det, ville det være riktig for de engelske arbeidere å støtte en borgerlig-nasjonal bevegelse, som alt var igang, og som hadde revolusjonære tendenser. Å støtte denne bevegelsen ville best fremme arbeiderklassens interesser og påskynde den samfunnsmessige utvikling.

Den irske befolkning var imidlertid splittet i to folkegrupper: den opprinnelige irske, som var katolsk, og etterkommere av engelske og skotske immigranter, som var protestanter. Den herskende klasse kunne her som i England manipulere de to folkegruppene slik at all oppmerksomhet ble trukket vekk fra hovedmotsigelsene i samfunnet, og den dag i dag har Irlands konflikter et dypt preg av religionskrig. Imidlertid fantes det folk som så at det eneste som kunne gjøre Irland fritt, var den forente irske arbeiderklasse med både katolikker og forskjellige avskygninger av protestanter. I 1913 dannet James Conolly Citizen Army under en generalstreik i Dublin. Denne Citizen Army var intet annet enn bevæpnede arbeidere. Påskemorgen 1916 marsjerte arbeiderhæren ut. Målet var å utnytte Englands svakhet pga. verdenskrigen til å gjøre revolusjonær storm både mot det britis-

FORMANNSSKIFTET I KA

På det siste møtet i Sentralkomiteen i Kommunistisk Arbeiderforbund ble det vedtatt å permittere Egil Engeland fra formannsvervet i K.A., og at Kjell Hovden overtar som formann inntil videre.

den røde ARBEIDEREN

Organ for Kommunistisk Arbeiderforbund
Postboks 2863-Kampen, Oslo 5
Postgiro: 206842

Trykk: Eget Kontor-offset.

Redaksjon:

Einar Berg
Jan Erik Ryen
Harald Berntsen
Line Dedichen
Egil Engeland
Kjell Hovden
Eyvind Viken

Ansvarlig: Eyvind Viken.

ABONNEMENTSPRIS:

den røde Arbeideren pr. år - kr.20.-
Røde Fane pr. år - kr.20.-
Pengene kan betales på postgiro 20 68 42
Merk talongen -A- for avisen og -RF- for Røde Fane

STØTTEABONNEMENT:

den røde Arbeideren - kr. 30.- pr. år
Røde Fane kr. 30.- pr. år

AVVIS ALLE PAKKELÖSNINGER!

Høstens indeksoppgjør er allerede under full forberedelse.

For det første har vi nylig fått en ny konsumprisindeks som tillegger matvarene - de viktigste lønnsvarer for arbeiderklassen - betydelig mindre vekt enn tidligere. Dette samtidig med et jordbruksoppgjør som fra 15. juli betyr en sterk prisstigning på viktige matvarer, bl. a. melk. Denne stigningen vil derfor ikke slå så sterkt ut på den nye indeksen som den ville ha gjort på den gamle. På denne bakgrunn vil en søke å ta brodden av arbeidernes lønnskrav i september.

For det andre skriker borgerskapets massemedia opp om rekordhøy lønnsøkning for arbeiderne de siste åra. I denne forbindelse hamrer de om og om igjen på den grunnfalske påstanden om at lønnsøkningen er årsak til prisstigning og inflasjon, mens det i virkeligheten alltid er slik at lønningene følger etter prisene. På denne måten skal de få arbeiderne til å vise "moderasjon" i lønnskravene. Ser vi f. eks. på statistikken for jern og metall, viser det seg imidlertid at økningen i den realdisponible arbeiderinntekt (etter at også skatter er trukket fra) ikke var på mer enn 4 - 5% i de to åra 1973-74, og det etter en regelrett nedgang i denne inntekten i åra før.

For det tredje har LO allerede begynt å sende ut en rekke prøveballonger om en såkalt pakkelsegning ved høstens indeksoppgjør. Aspengren uttaler at han er tilfreds med den "sterke" lønnsøkningen, men kjenner samtidig "samfunnsansvar" overfor prisstigningen (les: ansvar for profitten). Ikke bare Selvig og Aftenposten terper på behovet for en samordning av inntektsoppgjørene. Fra nestformann Høidahl og fra pampeseminarer på Hasseløen i Sverige siver det ut antydninger om at de fagorganiserte nå til høsten kanskje bør gi avkall på lønnsstigning mot "garantier" for pris- og skatteutvikling i form av en "pakke" fra regjeringa. Det er mønsteret fra indeksoppgjør ret våren 73, da LO, NAF og staten ble enige om en løsning over hodene på arbeiderne, som begynner å tegne seg i horisonten. Som kjent har sosialdemokratiet og LO-byråkratiet - på grunn av kraftig motstand i arbeiderklassen - gått

tilbake på sin tidligere tilslutning til Skånland-utvalgets forslag om opprettelse av et såkalt statlig inntektsråd, som også formelt ville gjøre slutt på arbeidernes innflytelse på de regulære inntektsoppgjør. I stedet går de nå inn for en langsommere og mer umerkkelig utvikling mot en slik situasjon, i form av styrking av Kontaktutvalget og andre classesamarbeidstiltak. En "pakkeløsning" ved høstens indeksoppgjør er ikke bare et forsøk på å sikre kapitalistenes profitt i øyeblikket, men et viktig ledd i å påskynde denne utviklingen mot en korporativ statsform der arbeiderklassen skal være bastet og bundet til kapitaliststaten.

Forberedelsene til å holde arbeidernes krav nede under indeksoppgjøret er altså i full gang - både fra kapitalistenes side og fra deres lakeier i DNA-regjeringa og i LO.

Når arbeiderklassen skal treffe sine forholdsregler mot disse forberedelsene, peker bestemte erfaringer fra de siste åra seg ut som retningsgivende. En av erfaringene går på forholdet mellom den tariffmessige lønnsøkning og den utarifferte lønnsøglidning i perioden 1973-74. Ser vi på ny på jern og metall, går det fram av statistikken at det tarifferte tillegg er på kr. 1, 85, mens den samlede lønnsøkning ligger på kr. 6, 06. Det tarifferte tillegget utgjør altså ikke en gang 1/3 av lønnsøkningen! Dette er for øvrig ikke enestående for de to siste åra. Ser vi på etterkrigsperioden under ett, representerer tarifftillegget en forsvinnende del av lønnsstigningen.

Forholdet mellom tarifftillegg og utariffert økning gir en utvetydig pekepinn om hvilket plan og hvilke kampformer som gir arbeiderklassen de beste muligheter til å forsvare sine livsinteresser mot kapitalens stadige angrep. Det er ikke de store, regulære lønnsoppgjør som gir resultater, men å reise kampen på hver enkelt arbeidsplass. Erfaringene fra de ulovlige streikene viser hvilke former denne kampen må ta for å slå gjennom: den må reises og føres uavhengig av det faglige apparatet og med uttalt vilje til å trosse det borgerlige lovverket.

Når den utarifferte lønnsøkningen har vært spesielt stor de siste åra, henger dette imidlertid ikke bare sam-

men med tendensene til oppsving i arbeidernes selvstendige klassekampbevegelse, men også med høykonjunkturen i seg selv, som har holdt seg lenger i Norge enn i andre kapitalistiske land og som har skjerpet konkurransen kapitalistene imellom om arbeidskraften. Det siste halvåret har imidlertid lavkonjunkturen begynt å gjøre seg gjeldende også i Norge. Den har slått ut i et økende antall permitteringer, innskrenkninger og nedleggelser, og i økende arbeidsløshet. Dette svekker arbeidernes gunstige utgangsposisjon overfor kapitalen i den økonomiske kampen, samtidig som det innebærer at kapitalistene får redusert profittraten og må prøve å kompensere dette med skjerpet offensiv mot arbeidernes lønninger. En av denne offensivens viktigste former er forsøk på å etablere diktat ovenfra over lønningene, dvs. nettopp "pakkeløsninger" av den typen det nå slås frampå om. Disse kan i ytterliggående situasjoner søkes tvinges på arbeiderklassen, ved hjelp av lovverk, politi og militære. Men borgerskapet og dets lakeier kan også - som i den nåværende fasen - søke å overtale arbeiderklassen til å godta "pakkeløsningene" ved å gi inntrykk av at det er lønnsøkningen som er ansvarlig for prisstigningen og av at staten er innstilt på å sikre levestandarden gjennom pris- og skattetiltak.

Erfaringene fra det elendige indeksoppgjøret våren 1973 skulle alene være nok til å feie grunnen unna den slags forestillinger. Det eneste den kapitalistiske staten er opptatt av, er å sikre kapitalistenes profitt og interesser. Disse interessene er stikk motsatte av arbeidernes, tilfredsstilles direkte på bekostning av arbeidernes livsinteresser, og må konsekvent bekjempes inntil selve deres grunnlag, det kapitalistiske lønsslaveriet og utbyttingssystemet, er opphevet.

Avvis alle "pakkeløsninger"!

Reis krav og kamp på arbeidsplassene!

Angrip profitten!



KOMMUNISTISK ARBEIDERFORBUND



Sentral adr.: Postboks 2863,
Kampen, Oslo 5
Tlf.: (02) 38 04 69

Bergen: Jan Erik Ryen,
Forstandersmuget 2 b,
5000 Bergen

MLU/Bærum: Postboks 41,
1345 Østerås

Drammen: Peter O. Pedersen,
Solberggt. 10 b,
3000 Drammen

Kristiansand: Ingeleiv Henden,
Skutevn. 6 e,
4620 Vågsbygd

Lillestrøm: Marie Nordby,
Bekkevn. 4,
2006 Løvenstad

MLU/Lillestrøm: Stein Hoftvedt,
Postboks 108,
2001 Lillestrøm

Stavanger: Egil Osmundsen,
Godeset,
4030 Hinna

KUL-kontakt/Trøndelag:
Knut Erik Aagaard,
Carl Schjetnans vei 10
7081 Sjetnhaugan

Tønsberg: Tor Larsen,
Dronning Åsas vei 4 b,
3100 Tønsberg

Vennesla: Ole Langeland,
4652 Øvrebø

KOMMUNISTISK UNIVERSITETSLAG(KUL):

Bergen: Postboks 29,
5014 Universitetet, Bergen

Oslo: c/o Truls Wyller,
62ll Studentbyen,
Sogn, Oslo 8

Tromsø: c/o Svein Smelvær,
Inst. for samfunns-
vitskap, Universitetet,
9000 Tromsø

MARXIST-LENINISTISKE UNGDOMSGRUPPER (MLU):

Postboks 41, 1345 Østerås

Våler Skurlag i historisk perspektiv

Våler Skurlag har nå trukket tilbake oppsigelsene av 7 av de 13 kvinnene som var oppsagt fra 11. juli. Ikke minst har kamp fra de oppsagte kvinnelige arbeiderne selv, protestaksjoner fra kvinneorganisasjoner og fra fagforeninger bidratt til at saken har tatt en slik vending.

Det som har vært mest i søkelyset, er det prinsipp som er lagt til grunn for oppsigelsene. Fra alle politiske fløyer tales det om urettferdig behandling og kvinnekriminering. Ved oppsigelser er ansiennitetsprinsippet gyldig ifølge rettspraksis uten at det er noen bestemmelse i Arbeidervernloven. Det er denne praksis som har vært fulgt av norske domstoler de siste årtier.

Situasjonen i mellomkrigstida.

Men denne praksis har også tidligere vært satt ut av spill, nemlig under den økonomiske krisa i 30-åra. Allerede i 1928 uttalte LO og partistyret i DNA seg mot "dobbelstilling" i stat og kommune, og mot at begge ektefeller hadde lønnsarbeid. I juni 1928 besluttet Oslo formannsskap med alle arbeiderpartistemmer at kommunen ikke skulle ansette gifte kvinner som hadde forsørger, og at kommunen ved innskrenkninger først skulle si pp gifte kvinner med forsørger, uten hensyn til ansiennitet eller stilling. Det ble satt igang klappjakt på endel gifte kvinner med lønn, men det hjalp ikke de 200 000 arbeidsløse. Det ble påvist at det bare fantes ca. 12 000 gifte kvinner som hadde lønn, og av dem var det mange som hadde forsørgerplikter. I 1930 var bl. a. bare 6,4% av industriarbeiderne kvinner. Skurekonene fikk beholde jobbene fordi det ikke var noen arbeidsløse menn som vill ha dem.

Blant de borgerlige var antall selvforsørgende kvinner faktisk økt, og dermed redselen for dem som konkurranter. Gifte lærerinner var blitt angrepet alt siden 1890-åra. Telegrafstyret besluttet i 1921 at kvinnelige funksjonærer måtte søke avskjed dersom de giftet seg etc. Denne praksis kulminerte i Norge med en Høyesterettsdom i 1939 som fastslo at giftemål ikke var tilstrekkelig grunn til å si opp kvinnelig arbeidskraft. Hendelsene på Våler Skurlag kan tyde på det motsatte.

Kvinner har gjennom tida vært en takknemlig gruppe å ha som arbeidskraftsreserve. I et samfunn som alltid vil være preget av svingende konjunkturer - det kapitalistiske - må det bli et mål å bevare kvinnene som en yrkesmessig lettbevegelig og billig

arbeidskraftsreserve som er billig å utdanne, lett å reprodusere og dårligere organisert enn andre arbeidskraftsreserver. Nødvendigheten av dette tilsier at vi ikke må stole på de borgerlige politikeres og statsapparatets brave uttalelser om kvinnens likestilling i arbeidslivet. Slike uttalelser vrir det av i perioder med høykonjunktur. Når lavkonjunktura setter inn, får pipa en annen lyd. Fordi samfunnet er et kapitalistisk samfunn, er statsapparatet kapitalens statsapparat. Statsmakten har derfor - pent innpakket i floskler og økonomiske unnskyldninger - samme mål som arbeidsgiverne: å bevare kvinnene som arbeidskraftsreserve.

Fra høyeste hold i Arbeidsdirektoratet er kvinnelige arbeidere blitt betegnet som en arbeidskraftsreserve. På spørsmål angående dette hevdet assisterende arbeidsdirektør Fjeld at direktoratet prøver å unngå begrepet "reserve", og snakker om arbeidskraftsressurs. Til dette passer det å si med Karl Marx: "Vil samfunnet rense ut alle ufordelaktigheter som det nå må lide under, så vraker det de anstøtelige uttrykk. Slik endrer det språket, og til dette behov kan det bare vende seg til Akademien for å forlange en ny utgave av sine ordbøker." (Filosofiens elendighet.)

Kvinnenes rolle som reservearme.

Hvorfor er tilstedeværelsen av en arbeidskraftsreserve nødvendig for kapitalen, hvorfor er det nettopp kvinner som har denne funksjonen?

Arbeidskraftens størrelse må ses i relasjon til kapitalens akkumulasjonsprosess, dvs. den prosess hvor merverdien forvandles til kapital ved at den reinvesteres i produksjonsprosessen.

Etterhvert som produktivkraftene utvikles, konsentreres og sentraliseres kapitalen. Derved stiger dens konstante del (produksjonsmidler) i forhold til dens variable del (arbeidskraft). Den relative etterspørsel etter arbeidskraft synker, og reservearmen oppstår. Det betyr at lønna senkes. Derved stiger den relative merverdi, og det blir igjen muligheter for kapitalen til å utvide produksjonen. Etterspørselen etter arbeidskraft stiger igjen, og reserven gjeninntas i produksjonen.

At særlig kvinner (og fremmedarbeidere) fungerer som reserve, må ses i forhold til deres samlede arbeidsvilkår, men først og fremst som resultat av den borgerlige familieideologien. Kvinnens forhold til familien gjør at de i langt høyere grad enn

menn er tilbøyelige til å bukke under for manipulasjoner - slik som ideologisk press angående den hjemmeværende husmørs betydning. De vender derfor tilbake til hjemmet, og arbeidsløse kvinner registreres ikke som arbeidsløse, men som hjemmeværende husmødre.

Hitler: Kinder, Kirche und Küche.

Da Hitler i 1933 hadde gitt sine gyldne løfter om å avskaffe arbeidsløsheten, forbød han gifte kvinner å ta arbeid der det var ledig kvinnelig arbeidskraft. Denne måten å forandre den åpne arbeidsløsheten på ble pent gjemt i nazistisk ideologi. "Kinder, Kirche und Küche" indoktrinerte en i kvinnene, og så villedet som den tyske arbeiderklassen var i disse åra, hoppet mange på dette.

Men denne "skjønne" ideologi forsvant som dugg for sola da mennene dro til fronten i 1940, og det ble absolutt nødvendig for den tyske krigsmaskin å få kvinnene ut i rustningsindustrien. Tyske kvinner hadde da plikt til å delta i forsvaret "av fedrelandet".

Vi så det samme i England i 1945/46. Kvinnene ble jagd ut av fabrikkene igjen da mennene vendte hjem og den krigsherjede økonomi skapte arbeidsløshetsproblemer. I dag kan vi eksempelvis gå til Sverige og Norge hvor arbeidsløsheten vokser, og hvor kvinnene - tradisjonen tro - blir de første arbeidsledige.

Kvinnene - enhetlig gruppe?

Men kvinner arbeider, og det har de faktisk alltid gjort - i hvert fall i visse samfunnsgrupper, nemlig i arbeiderklassen. Under føydalismen arbeidet kvinnene i produksjonen som da foregikk innen familien, og de var et nødvendig og uunnværlig ledd i produksjonen. Lediggang blant kvinner har alltid vært et overklasse- og middelklassefenomen. Kampen for retten til å trenge inn på det kapitalistiske arbeidsmarkedet var derfor overklasse- og middelklassekvinnenes kamp. Arbeiderkvinnen har alltid måttet ut på arbeidsmarkedet, ofte som ufaglært, dårlig organisert og særlig hardt utbyttet arbeidskraft.

Middelklassekvinnens holdning til å tilkjempe seg rett til arbeid er selv sagt helt annerledes enn arbeiderkvinnens, som fremdeles ikke kan se arbeid som en rett, men en nødvendighet for familiens opprettholdelse - en nødvendighet som har vært opprettholdt i alle perioder i det moderne samfunn. Parolen om rett til arbeid for kvinner er en småborgerlig og illusjonssparole. Kapitalismen kan ikke en gang sikre menn retten til arbeid - den kan aldri sikre arbeidsplassene overhodet.

Våler-kvinnene viser vegen fram!

I Våler har kvinnene vist at de ikke godtar den tradisjonelle rolledelingen

innen familien. De forlanger som arbeidskraft å bli stilt likt med mennene, og ikke bare det - de har nå selv identifisert sin kamp som ikke primært kvinnekamp, men som en del av hele arbeiderklassens kamp ved å stille parolen om ingen oppsigelser overhodet, verken av kvinner eller menn!

Fra organisasjoner og selvbestaltede arbeiderlederes side har Våleroppsigelsene vært redusert til et grelt eksempel på kvinnediskriminering. Dette forsøket må sterkt avvises, slik de kvinnelige arbeiderne i Våler nå selv har gjort. En slik problemstilling er i kapitalens interesse, og støtter opp om forsøket på å splitte arbeiderklassen - stille grupper innen arbeiderklassen opp mot hverandre, og slik hindre dem i gjøre bruk av sitt viktigste våpen i depresjonsperioder, nemlig klassesolidaritet.

Allerede nå har klubbledelsen og de fleste menn ved bedriften fått erfare at de ikke har oppnådd noe ved sitt klassesamarbeid. Nylig er 12 nye arbeidere oppsagt - ifølge bedriftsledelsen på grunn av vansker med leveransene. Disse 12 er ansatt det siste året, altså oppsagt i tråd med det "rettferdige" ansiennitetsprinsippet. Dersom de 13 kvinnene var blitt kollektivt oppsagt, ville det ikke gått mange ukene før mennene sto for tur. Ved sitt klassesamarbeid ville mennene bare oppnådd en utsettelse av sin egen oppsigelse. Hvor er arbeidskjøpernes rørende interesse for familieforsørgere nå?

For arbeiderklassen er det nødvendig å avvise den kilen borgerskapet her forsøker å sprengne inn i den. Arbeiderklassens langsiktige interesser avhenger av at ideologiske og moralistiske forklaringer som tilslører virkeligheten, avsløres og tilbakevises. Arbeiderklassen må bekjempe innskrenkninger og bedriftsnedleggelse overhodet, med midler som streik og eventuelt bedriftsokkupasjoner. Da kapitalismen aldri kan sikre arbeidsplassene, må arbeiderne kjempe for kortsiktige "nødløsninger" og kreve at bedriften opprettholder arbeidsplassene. Samtidig må arbeiderklassen sette systemoverskridende krav på dagsordenen.

Kapitalismen kan aldri løse problemene. Disse er uttrykk for kapitalismens iboende motsigelser, og kan bare løses i grunnleggende forstand gjennom en overgang til et system der arbeid og kapital oppheves, sosialismen.

Derfor:

Avvis alle splittelsesforsøk!

Arbeiderklassen har bare seg selv å stole på!

MV

HYDRO/MAGNOR: 10 oppsagte kvinner gjeninntatt

I mai sa Norsk Hydro Aluminiumprofiler Magnor opp 10 deltidsansatte kvinner. Bakgrunnen var et krav om at disse lønnsmessig skulle komme på høyde med verkstedsoverenskomsten. Bedriftsledelsens svar på dette var å komme med en påstand om manglende lønnsevne og følgelig oppsigelse av de 10 kvinnene - hvorefter den kompenerte den oppsagte arbeidskraften med igangsetting av overtidarbeid for dem som sto igjen i produksjonen!

Dette var et så drøyt skritt at representanter for Norsk Hydros sentrallidelse så seg tvunget til å understreke overfor pressen at Norsk Hydro Aluminiumsprofiler Magnor hadde en selvstendig ledelse.

I motsetning til ved Våler Skurlag møtte de mannlige arbeiderne ikke denne situasjonen med å akseptere oppsigelsene og rasjonaliseringen i et lønlig håp om å redde seg selv, men med å kreve de 10 kvinnene gjeninntatt og med overtidsnektelse. Og valget av klassesolidaritet framfor klassesamarbeid førte fram. Hydro/Magnor måtte bøye kne, oppsigelsene ble trukket tilbake, og kvinnene ansatt på ny - på de lønnsvilkår som var krevd.

For klassesolidaritet mellom alle arbeidere! Dette er lærdommen, og det må være parolen mot kapitalens offensiv.

LES OGSÅ

PROLETARIAT I ALLE LAND FOREN DERE

GNISTEN 

Organ for Kommunistisk Universitetslag

Fås ved henvendelse til:

Kommunistisk Universitetslag,
Filosofisk Institutt
Blindern
Oslo 3





I kvinneåret har mange merkelige argumenter sett dagens lys. Et hovedpoeng for kvinnes frigjøring ser ut til å være om man kan kvitte seg med slike uttrykk som formann, varamann, firemannsrom osv. Flere foreninger som har valgt kvinner i spissen har med stolthet annonsert at det er en forkvinne som nå leder foreningen, som om dette skulle ha ført frigjøringen av kvinnene et hopp framover. Det skal visstnok til og med være nedsatt en offentlig komite som skal se på slike ord som fylkesmann, lensmann osv.

Samtidig ser vi i avisene at veletablerte menn på ramme alvor hevder at prostitusjonen bør legaliseres fordi dette er mentalhygiene for, ja naturligvis - mannen!

Og kirkens menn engasjerer seg sterkt for at kvinnene overhodet ikke

skal bli hørt i spørsmålet om abort. Det skal etter deres syn avgjøres av en komite av - menn!

Selv vanlige arbeidere som ikke har massemedia status som biskoper og desslike, gjør seg lystige på en for kvinnene diskriminerende måte ved å ironisere: Hvorfor ikke kvinneår? I fjor hadde vi jo lemenår. Slik tar de hverandre i hendene, den borgerlige stat, biskopen og arbeideren for å parodierte og motarbeide kvinnefrigjøringen fordi de som menn har en felles interesse av å holde kvinnene der hvor de etter deres mening hører hjemme - på kjøkkenet og i sengen.

Hva er så kvinnefrigjøring? Aller først - hva er frigjøring i det hele tatt? Hva er det første og absolutte vilkår for at et menneske, mann eller kvinne, kan si det er fritt? Det er økonomisk uavhengighet. Så lenge et menneske er økonomisk undertrykket av et annet kan det heller ikke frigjøre seg fra kulturell og politisk undertrykkelse eller fra de fordommer som følger med kjønn eller rase.

I et kapitalistisk samfunn som for eks. Norge er arbeiderklassen, både menn og kvinner, økonomisk underlagt kapitalens herredømme. Kvinnes frigjøring er derfor et klassespørsmål hvor den proletariske kvinne må kjempe side om side med den proletariske

mann for å styrte det kapitalistiske system og gjennomføre sosialismen.

Når arbeiderklassen har overtatt samfunnsledelsen og gjennomført fullstendig økonomisk likestilling for kvinnene, kan kampen for politisk, kulturell og sst, men ikke minst, kampen mot de fordommer som ligger avleiret i menneskes bevissthet, ta til for fullt. Det betyr imidlertid ikke at kvinnen i den nåværende situasjon skal vente med all kamp mot fordommer, til sosialismen er gjennomført. Kvinnene må helt fra første stund kjempe på flere fronter samtidig. For å få lov til å kjempe sammen med mannen mot kapitalismen, må kvinnen til og med kjempe for sin rett til å stå sammen med ham. For slik som eksemplet med Våler Skurlag viste, så er det mange mannlige arbeidere som rett og slett ikke ønsker solidaritet med kvinner. Istedet stilte de seg solidarisk med bedriftsledelsen for å dømme kvinnene tilbake til kjøkkenet.

Så dypt kan altså fordommene stikke selv hos den proletariske mann anno 1975.

OBS.

FRA LAOS... Forts. fra side 1

thet Lao har imidlertid vært hoveddrivkraften i denne prosessen, men de har ikke kontroll alene over utviklingen, men deler regjeringsmakten med nøytralistene under ledelse av Prins Souvanna Phoma

vanna Phouma.

Sluttfasen i kampen mot den amerikanske imperialismen har i Laos hatt en annen karakter enn den hadde i Kambojsja og Vietnam.

I 1973 ble det inngått en våpenhvileavtale mellom Pathet Lao og de proamerikanske krefter, kalt Vientianeavtalen. Landet ble delt i to, og en nasjonal samlingsregjering ble dannet. Med unntak av noen spredte trefninger har våpenhvilen vært respektert, og den politiske kampen har fortsatt med ikke-militære midler. Vientianeavtalen skapte rom for politisk aktivitet fra befolkningens side, og denne muligheten har vært flittig benyttet. En flodbølge av anti-imperialistiske demonstrasjoner, aksjoner mot korrupte tjenestemenn i statsadministrasjonen og mot reaksjonære krefter i hæren har skylt over landet. Det har også vært en omfattende streikebølge blant arbeiderne. Denne omfattende bevegelsen blant massene har tvunget nøytralistene til å føre en aktiv anti-imperialistisk politikk. Med støtte fra disse overtok et medlem fra Pathet Lao nylig stillingen som forsvarsminister, og avvæpnet

dermed de reaksjonære kreftenes siste skanse, den kongelige arméen.

En kan med en del rett si at det Pathet Lao har gjort, er å anvende folkekrigens taktikk på politikens område og konsentrert kreftene der fienden har stått svakest. Et godt eksempel på dette er den måten Det Nasjonale Råd - egentlig bare et rådgivende organ som ble skapt i forbindelse med Vientianeavtalen - er blitt omformet til et dynamisk politisk organ, til selve hjernen bak masseaksjonene. Det denne utviklingen i Laos viser, er hvilken skjebne Saigonjuntaen hadde lidd dersom den (og USA) hadde rettet seg etter Parisavtalen.

Foreløpig står Laos i den nasjonale forsoningens og i den nasjonale gjenoppbygningens tegn. Pathet Lao opprettholder imidlertid ennå sin egen militære organisasjon, vel vitende om at det bak nasjonens tilsynelatende enhet er duket for nye kamper.

J.L.



Marx om "naturvern".

Forutseende som han var, har Marx også forutsett forsøplinga av naturen ved kapitalistisk industriproduksjon.

Han skriver i "Kapitalen" i kapitlet "Machinery and modern industry": "Kapitalistisk produksjon som samler befolkningen i store sentra og forårsaker en stadig økende overvekt av bybefolkning ... forstyrrer sirkulasjonen mellom menneskene og jorda, dvs. forhindrer at dens elementer som menneskene konsumerer i form av mat og klær vender tilbake til naturen. Den øver dermed vold på de nødvendige betingelser for jordas varige fruktbarhet. På denne måten ødelegger den også bybeboernes helse og jordarbeiderens intellektuelle liv. Men når den slik forstyrrer de naturlige betingelser for opprettholdelsen av sirkulasjonen av materien, krever den nødvendigvis dens gjenoppbygging som system, som en regulerende lov for sosial produksjon og under en form som passer for den menneskelige rases fulle utvikling Ethvert framskritt i økinga av jordas fruktbarhet på et gitt tidspunkt er et framskritt hen imot en ruinering av de varige kilder til denne fruktbarheten. Jo mer et land satser sin utvikling på grunnlegginga av moderne industri, som USA for eksempel, desto raske blir denne ødelegelsesprosessen. Kapitalistisk produksjon utvikler derfor teknologi, og sambindinga av de forskjellige prosesser i et sosialt hele ved å undergrave de opprinnelige kilder til all rikdom - jorda og arbeideren."

Som vi vet har Kina under proletariats diktatur nettopp tatt fatt på den "gjenoppbygginga av sirkulasjonen av materien som system", som Marx etterlyser.

L.D.

voksende konflikten. Maskinoperatørene ved Ammoniakk-fabrikken, som ifjor på grunn av misnøye med Herøya Arbeiderforenings behandling av deres krav meldte seg ut av LO og inn i et gult funksjonærforbund, ble innrømmet den samme lønnsøkningen som de LO-organiserte funksjonærene hadde fått. De har hele tida ment at de på grunn av faglig utdanning og kvalifikasjoner har krav på å ligge på høyde med funksjonærene.

Det er bedriftsledelsens store beredvillighet til å innfri disse gult organisertes krav som har vakt sterke reaksjoner blant arbeiderne, og som er hovedgrunnen til at Herøya Arbeiderforening har trukket seg fra Bedriftsutvalget. Det reageres på at mens arbeiderne måtte streike i 3 uker for å få gjennom sine krav, innfris de gult organiserte maskinoperatørenes krav uten sverdslag i det hele tatt. Det er få bedrifter i Norge som har vært så raffinerte som Norsk Hydro når det gjelder å splitte opp arbeidsstokken og sette de forskjellige grupper av arbeidere opp mot hverandre. Denne gangen har imidlertid Hydro-ledelsen ikke akkurat trådt på gummisåler, og kansellering av classesamarbeidet på ubestemt tid er resultatet.

Hydros holdning til de gult organiserte har imidlertid ikke bare ført til at Herøya Arbeiderforening sentralt har trukket seg fra Bedriftsutvalget. Det er også utløst initiativ, krav og aksjoner på de enkelte fabrikker. Det har fort vist seg at lønnsøkningen etter streiken ifjor, som umiddelbart kunne virke høy, spises opp av prisstigningen - så mye mer som Hydro-arbeiderne før streiken lå langt tilbake i den alminnelige lønnsutviklingen. Det reises nå krav om generelle ubehags-

tillegg og bonustillegg som tilsvarer den økning maskinoperatørene ved Ammoniakkfabrikken har fått. Gruppene trekker seg fra de daglige, fabrikkvise fellesmøtene med fabrikkledelsen for planlegging av produksjonen. Det gis paroler om overtidsnektelse og om ikke å overanstrenge seg i produksjonen. Videre aksjonsformer drøftes, og kampstemningen øker.

Dette lokale initiativet og aktiviteten er avgjørende for at arbeiderne effektivt skal kunne fremme sine interesser. Selv om det nåværende styret i Herøya Arbeiderforening tilsynelatende er mer kampinnstilt enn de konsekvente classesamarbeiderne som har hatt ledelsen i foreninga tidligere, kan ikke arbeiderne overlate til foreningsstyret å fremme sine interesser, men må selv diskutere, fremme og aksjonere for sine krav. Spørsmålet er ikke tillit til styret i Herøya Arbeiderforening eller ikke, men arbeiderklassens interesser mot Hydro-kapitalen.

Norsk Hydro har i alle år yndet å framstille seg som en "samfunnsbedrift", som skal stå i en annen stilling enn andre kapitalistiske bedrifter. På denne måten har de forsøkt å få arbeiderne til å vise "samfunnsansvar", dvs. ansvar for Hydro-kapitalen, i sine økonomiske krav. Arbeidernes erfaringer med Hydro-ledelsen gjør det imidlertid mer og mer klart at Hydro er en kapitalistisk bedrift helt på linje med de andre, og at Hydros interesser bare kan tilfredsstilles på bekostning av arbeidernes interesser, og omvendt.

(Den røde Arbeideren vil komme tilbake med en breiere dekning av situasjonen på Herøya i neste nr.)



Vi har et problem: vi vokser! Som alle lesere av den røde Arbeideren vet, er vårt tekniske utstyr ikke det beste. Det er for smått og vi har ikke alt utstyr vi strengt tatt trenger. Større opplag og nye trykksaker er en stor belastning - og av og til fører dette til forsinkelser - ved siden av nedsliting av det gamle maskineriet. Vi oppfordrer derfor alle venner og sympatisører: Gjør den kommunistiske bevegelsen mer slagkraftig - Bestill obligasjoner i Trykkerifondet.

Obligasjoner a kr 10, 50 eller 100 fåes ved å sende beløpet til:

Kommunistisk Arbeiderforbund
Postboks 2863 - Kampen
Oslo 5
Postgiro 2 10 29 45

Studiearbeidet

Kommunistisk Arbeiderforbunds grunnsirkel i marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning bygger på følgende 6 møter:

1. Grunnlaget for samfunnsutviklingen og classespørsmålet.
2. Kapitalismens politiske økonomi.
3. Staten - den herskende classes undertrykkelsesredskap.
4. Imperialismen - kapitalismens høyeste stadium.
5. Det kommunistiske partiet.
6. Kampoppgavene i dag - kampen for dagskravene og kampen for et kommunistisk parti.

Følgende litteratur blir benyttet:

- Marx: Det kommunistiske partis manifest.
- Heftet Politisk økonomi, utgitt av KAs studieutvalg. Pris kr. 3.-
- Lenin: Staten, hefte utgitt av KAs studieutvalg. Pris kr. 3.-
- Heftet Utdrag av arbeidstvistlovene og lov om lønnsnemnd i arbeidstvister. Pris kr. 1.-
- Hovedavtalen mellom LO og NAF, utgitt av LO. Gratis.
- Heftet Hva er imperialismen, utgitt av KAs studieutvalg. Pris kr. 3.-
- Heftet Tvers gjennom lov til seier, utgitt av Kommunistisk Arbeiderforbund. Inneholder bl.a. Strassbourgesene og KAs faglige prinsipperklæring. Pris kr. 7.-
- Hefte med statutter, prinsip- og arbeidsprogram for Kommunistisk Arbeiderforbund, utgitt etter det 2. landsmøte 1975. Pris kr. 3.-
- Stalin: Partiet. Hefte utgitt av KAs studieutvalg. Pris kr. 3.-

Som tilleggslitteratur kan anbefales:

Marx: Lønn, pris og profitt.

Lenin: Staten og revolusjonen.

Heftet Unntakslovene og NATOs beredsskapsplaner. Utgitt av Kampen Norge ut av Nato.

Første program for Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid.

Sitater fra formann Mao Tsetung (den "lille røde").

KAs elementærsirkel, med hovedvekt på politisk økonomi og faglig politikk, kan i likhet med annet materiale bestilles fra KAs sentrale adresse eller fra distriktskontaktene.

Ta kontakt med Kommunistisk Arbeiderforbund!

Organiser studievirksomhet på din arbeidsplass eller i ditt boligområde!

Bøndenes... Forts. fra side 1

av monopolene, redusert skattlegging av "vanlige arbeidsfolk" og økte subsidier til bøndene. Tanken om å la monopolene betale den folkelige forsoningsfesten er vakker, men grunnfalsk. For hvis det skulle lykkes å beskjære profitten, hvorfor skulle så arbeiderklassen gå inn for at dette skulle komme småborgerlige vareprodusenter til gode istedet for å forbedre sin egen stilling?

I realiteten vil det småborgerlige venstres patentoppskrift innebære tilbakegang for monopolkapitalen, framgang for småborgerskapet og stillstand for arbeiderklassen. Eller for å si det på en annen måte: framgang for småborgerskapet på arbeiderklassens bekostning. Dette illustrerer derfor kjernepunktet i kommunistenes kritikk av SV og AKP-gruppen - nemlig at disse organisasjonenes objektive funksjon er å mobilisere arbeiderstøtte til småborgerlige klassekrav, istedet for å reise arbeiderklassen til kamp på sitt eget sjølstendige klassegrunnlag.

Prisstigningen 1. juli er et eksempel på hvordan klassemotsetningene mellom arbeiderklassen og småborgerskapet manifesterer seg i dagskampen. Småborgerskapet har sine interesser knyttet til den vareproduksjon de driver, og tvinges til å forsvare sine posisjoner som sjølstendige næringsdrivende ved å øke prisene på sine varer. Dette må nødvendigvis enten direkte eller indirekte slå ut i økte leveomkostninger for arbeiderklassen, og har derfor arbeiderfiendtlige konsekvenser.

Arbeiderklassens politikk.

Den politikk klassebevisste arbeidere møter prisstigning og press på reallønna med er sjølsagt økt lønnskamp - angrep på profitten. Det kommer sjølsagt ikke på tale å kreve noen som helst form for statlige inngrep som har til hensikt å regulere prisene på jordbruksvarer. Kommunistene må avvise bruk av tvungen voldgift overfor bønder såvel som arbeidere, med den politiske begrunnelse at all korporativisme må bekjempes.

Dette innebærer naturligvis ikke at vi støtter småborgerlige priskrav. Vi vil tvert om støtte reformer som innebærer prisreduksjoner på matvarer, men som vel å merke ikke innebærer en korporativ utvikling. Vi tenker på reformer som vil øke muligheten for en utvikling av produktivkreftene i landbruket innen det borgerlige samfunnets rammer. Eienomsstrukturen i landbruket hindrer bøndene i å ta i bruk moderne teknologi og gjennomføre produktive framskritt. Vi vil derfor kunne støtte krav om hel eller delvis nasjonalisering av jorda, for å bekjempe den hemmende virkning privateiendom til jord har rent generelt på produktive framskritt

i jordbruket. Enhver kostnad i forbindelse med kjøp (noe som skjer ved hvert arveskifte) eller leie av jord er samtidig en reduksjon av de midler produsenten har til disposisjon for anskaffelse av produksjonsutstyr.

Vi vil videre støtte krav om større produksjonsheter, for å bekjempe unødvendige kostnader og fordyrende elementer i forbindelse med småskala-produksjon.

Dette er begge tiltak som vil øke konkurransen innen landbruket og presse produksjonsprisen og følgelig også salgsprisen på jordbruksprodukter ned.

Kommunistenes taktikk.

Det er verken ønskelig eller mulig å opprettholde småborgerlige produksjonsformer under kapitalismen, og vi prøver derfor ikke å vinne oppslutning om kommunistenes politikk blant bønder ved å støtte deres klassekrav. Denslags bondefangeri overlater vi til det småborgerlige venstre. Vi hevder tvert om at småborgerskapets proletarisering er en nødvendig og progressiv følge av kapitalismens utvikling, og forankrer vår taktikk for å vinne bønder for kommunismen i denne erkjennelsen.

På den ene siden må vi påvise at økte produsentpriser ikke løser de små og mellomstore bøndenes problemer. En slik prispolitikk kan i høyden virke som en galgenfrist for tidspunktet for deres konkurs. For økte priser forbedrer samtidig akkumulasjonsmulighetene i jordbruket, noe som på lengre sikt vil slå ut i økt kapitalisering og ruiner av småbønder.

På den andre siden må kommunistene stille seg i spissen for en kamp som tar sikte på å løse noen av de problemene som reiser seg for småbøndene i forbindelse med overgangen til proletariatet. Det dreier seg her om å lansere krav som vil lette presset på arbeidskrafta under denne overgangen, f. eks. krav som retter seg mot følgende av pendling. I denne forbindelse er det også aktuelt å støtte kravet om at overgangen til større produksjonsheter skal skje i form av nabosamvirke, ettersom dette vil redusere gjeldsbyrden til småbøndene og dermed forbedre deres framtidige stilling som proletarer.

Kommunistens linje innebærer således ingen kompromisser med småborgerlige klasseinteresser. Vi skiller skarpt mellom bonden som arbeider og bonden som sjølstendig næringsdrivende. I motsetning til SV og AKP-gruppen er det den førstnevnte vi prøver å vinne for oss, mens småborgervenstre vinner den sistnevnte ved å satse på en classesamarbeidslinje mellom arbeiderklasse og småborgerskap basert på mobilisering for småborgerlige klassekrav. Progressive bønder som stiller seg på framskrittets side vil imidlertid sjøl være de første til å innse at slike krav er utopiske, og at kommunistenes linje innebærer en løsning på problemer de har i egenskap av at de også er arbeidere.

jag.



LES OGSÅ
RØDEFANE

**Teoretisk tidsskrift for
KOMMUNISTISK ARBEIDERFORBUND**

Postboks 2863. Kampen. Oslo 5



Gr-----



Første mai er en stor dag - for mange. Det kan også være en slitsom dag. Å gå i tog og deretter stå på et torg og høre lange taler, tar på kreftene.

Men det er andre som sliter også. Jeg har alltid likt å se folk arbeide. Det tyller meg med en god indre følelse fordi det skapes noe til glede og nytte for mange.

Derfor er første mai en stor dag for meg på mange måter. For virkelig å kunne nyte synet av arbeidslyst og innsatsvilje tok jeg meg en liten morgentur 1. mai. Du verden hvor mange ivrige mennesker jeg så - folk som bygget landet til felles glede og nytte. Folk som ellers aldri tar i en spade eller ei rive, jobbet så svetten haglet og vann- og blodblommer vokste fram som sopp i regnvær.

I en villahage i nærheten av min stasjon på forstadsbanen jobbet det en mann i sitt ansikts sved. Han svettet nok andre steder også - vond, inne-stengt svette - oppspart fra forrige 1. mai.

Jeg passerer denne hagen to ganger hver dag og det forundrer meg daglig at det ikke blir gjort noe mere i den. Ikke har jeg sett et menneske der heller.

Dette er blitt et tankekors for meg. Er mannen blitt sjuk? Kanskje han sprengte seg - har fått hjerteinfarkt og rett og slett er død. Er det jeg som i tilfelle har ansvaret fordi jeg sto der så full av beundring og kanskje jeg kom med noen muntre tilrop også i begeistringens stund. Jeg husker ikke så nøye.

Når en ser på hagen i dag, så er det imidlertid en ting som er klart for alle. Om nå 1. mai er arbeidets dag aldri så mye, så er det ikke nok å arbeide bare den ene dagen.

Når jeg først er inne på dette med 1. mai, må jeg nesten nevne dette med paroler. De skapte problemer for noen hver og sprengte mangt et godt samarbeid. Ikke alle har det så lett som høyrefløyen. Her er det full enighet og full overensstemmelse fra den ene enden til den andre: Nei til formynderstaten. Nei til fri abort.

Abortdebatten har skapt røre - både over og under beltestedet. Alle massemedia har slått stort opp at Per Lønning trakk seg fra sitt biskop-embete i protest mot den nye loven.

Han gjorde et mektig inntrykk, der han sto fram så stillferdig og beskjeden. En måtte uvilkårlig tenke på og sammenlikne med en annen fariseer som takket for at han ikke var som andre mennesker.

Men jeg er full - ikke bare av beundring, men av bekymring også. Hva skal denne arme mannen leve av? Var det ikke en tanke om nyfeminister, kvinnefrontere og hederlige hedninger satte igang en innsamling til denne uselviske idealisten?

Jeg har en følelse av at jeg er en av de få som forstår Lønning. Han har nok hatt det vanskelig lenge. Jeg tror at våre kjære alliertes framferd i Vietnam og andre steder - med napalm og splintbomber, kjemikalier og annen dævelskap, ga denne arme, følsomme mannen noe å tenke på. Det var nok bare det at ofrene ikke var kristne som hindret ham i å handle den gangen. Han burde kanskje ha gått da. Men nå - når man har til hensikt å ta livet av de ufødte er det en annen sak. Da må virkelig en biskop reagere.

Det er en stor sak - en stor handling, en stor mann verdig. Det minner meg om den gamle, kjente historien fra Stortinget. Det fortelles at de to kampfellene Per Lønning og Edvard Hambro, satt i badstua og pratet. "Si meg, Hambro, har det vært vanskelig og problematisk å ha en berømt far?", spurte Lønning. "Nei, jeg har ikke merket noe særlig til det. Men hvorfor spør du?". "Jeg tenker på mine barn", svarte Lønning.

Formålsparagrafen i barnehageloven hører også inn under denne problematikken. (Der klarte jeg det jeg har prøvd på i månedssvis: nemlig å bruke dette ordet som åndspersoner med noe respekt for seg selv må bruke - problematikk.) Bare tenk på at ungene helt opp til 2-3 års alder skal vokse opp uten kristen formålsparagraf.

Skolen har denne målsettingen og har alltid hatt den. Dette har ikke kunnet hindre ungdomskriminalitet, narkotikamisbruk osv. Da kan en bare tenke seg hva det skal bli av en baby uten formålsparagraf.

Brudd: Palestinakomiteen

Palestinakomiteen i Norge har i fem år vært den samlende organisasjon for solidaritetsarbeidet for det palestinske folket her i landet. Organisasjonen samlet i disse åra medlemmer fra hele den såkalte venstrefløyen i det politiske liv, men var helt fra starten dominert av AKP-gruppa.

Når fronten i begynnelsen av mai "sprakk" ved at AKP-flertallet ekskluderte de fleste ikke-AKPere i Oslo, kom dette som en naturlig følge av den politikk de såkalte marxist-leninister har ført i Palestinakomiteen. Samtidig som de ved enhver anledning betydret viktigheten av "brei front", unndro AKP-folkene seg aldri for å presse på fronten sin egen politikk eller mangel på sådan. Da en relativt stor opposisjon i Oslo fant det riktig å spre opplysninger om disse forholdene i fronten ved å utgi en egen løpeseddel i slutten av april, reagerte AKP-erne i organisasjonen lynraskt med eksklusjon.

Vi finner det politisk helt uholdbart å hindre politiske motsetninger i å eksponeres utad i frontpolitisk sammenheng. På den annen side har særlig de SV-influerte elementene i den ekskluderte gruppa vist en klar mangel på forståelse for at en front, selv om den eksponerer indre motsetninger, ikke desto mindre må føre en politikk. Om man ikke forstår det, er det tegn på at man i like liten grad som AKP har interesse av et reelt solidaritetsarbeide med politiske pretensjoner både i den norske politiske virkelighet og i internasjonal sammenheng.

Sentralt i bruddet i Palestinakomiteen og sentralt i en diskusjon om anti-imperialistisk arbeid overhodet, står foruten spørsmålet om den proletariske internasjonalismen, spørsmålet om hva imperialismen egentlig er. Når man som AKP, reduserer imperialismen til å være det samme som USAs og Sovjets politikk, og bare i visse områder av verden, vil man i praksis være med på å hindre en slagkraftig anti-imperialisme å utvikle seg. AKP står som kjent nettopp for denne forståelsen av imperialismen, og nettopp på denne bakgrunn kan vi ikke beklage at de sitter igjen med sin egen palestinakomite.

FAGBEVEGELSEN I DANMARK

1. Historikk.

Fagforeningene ble skapt av arbeiderklassen selv i løpet av de siste 20 år av forrige århundre.

Sosialdemokratiet - allerede den gang et reformistisk parti - fikk hurtig eneveldig ledelse av fagbevegelsen og knyttet den så tett til den borgerlige statsmakt at det i realiteten ble tale om fagforeningens inkorporering i statsmakten.

I 1910 ble "Den Faglige Voldgift" opprettet, med trussel om bøter for "ulovelige" streiker. Samtidig fikk Staten gjennom Forliksinstitusjonen fingrene i overenskomstforhandlingene.

I løpet av de følgende år skjedde det en sentralisering av fagbevegelsen gjennom innviklede regler for valg til kongress- og forbundsstyrrer, gjennom udemokratiske avstemningsregler og sammen engsregler, slik at meklingsforslagene kunne vedtas selv om flertall av arbeiderne stemte nei.

De siste 20 år er antallet av fagforbund sunket fra 70 til 50 i Danmark, samtidig som antallet LO-medlemmer er steget fra 600.000 til 900.000.

Resultatet av sentraliseringen og korporativiseringen er at medlemmene vender fagbevegelsen ryggen og unnlater å delta i et system hvor de likevel ikke har noe de skulle ha sagt. Antallet streiker og selvstendige aksjoner på arbeidsplassene viser at arbeiderne ikke er faglig passive.

I 1947 forsøkte Sosialdemokratiet å rotfeste klassesamarbeidets ånd helt ned på gulvet ved å opprette Samarbeidsutvalgene. I dag finnes disse utvalg på mer enn 900 av de største danske virksomheter.

LO's grovere metoder: 1) Trussel om eksklusjon av opposisjonelle innen fagbevegelsen. 2) Hindre kommunistisk innflytelse gjennom opprettelse av "arbeiderbevegelsens CIA", d.v.s. AIC i 1935-40 årene, som kartla alle danske kommunister. Denne etterretningsorganisasjonen er i dag gjenoppstått under navnet "Det Faglige Sekretariat", som ifølge sosialdemokratiets egne opplysninger har ca. 7000 kontaktfolk rundt omkring på arbeidsplassene.

Sosialdemokratiets sterkeste våpen er dets monopol på arbeidsløshetskassene. I dag er det umulig for andre enn fagbevegelsens organisasjoner å opprette en legal og statsanerkjent arbeidsløshetskasse. Kommer man så langt som

til å få samlet de 1000 medlemmer som skal til, så skal ansøkingen sendes til et statlig organ hvor det sitter representanter for stat, kapital og fagbevegelse.

2. Spørsmålet om hvilken linje arbeiderklassen skal følge for å gjøre fremskritt i sin faglige kamp.

I dag er det tre syn på dette spørsmål blant arbeiderorganisasjoner i Danmark:

A. Sosialdemokratiets oppfordring til arbeiderklassen om å holde seg i ro og sette sin lit til fagbevegelsen.

B. KA - ML's linje i Fagbevegelsen er inkorporert i den borgerlige stat. Fagforeningene er dermed for all tid tapt for den danske arbeiderklasse og vil aldri igjen bli kamporganisasjoner. Derfor gjelder det av all makt å støtte utviklingen av den spire til selvstendig klassekamp som "de vilde strejke" er uttrykk for. Generallinjen for den faglige kamp uttrykkes i parolen i leve de vilde strejke.

C. Danmarks Kommunistiske Parti, Kommunistiske Forbund Marxist-Leninistene, (AKP's broderorganisasjon.) og Marxist-Leninistisk Enætsforbund (en avart av disse siste) (forkortes hentoldsvi DKP, KFML, MLE) mener at hovedoppgaven er å gjøre fagforeningene til kamporganisasjoner. KFML og MLE anklager DKP for å forråde arbeidet med å gjøre fagforeningene til kamporganer, men har for øvrig forskjellig oppfatning av hvordan dette skal gjøres.

MLE adskiller seg fra DKP og KFML ved å ha fått øynene opp for at vi lever i en korporativ stat gjennom sin kritikk av Sosialdemokratiets plan om økonomiske demokrati. Dette vil ifølge MLE føre imot det korporative samfunn. Men samtidig hevder MLE at man tidligere ikke har sett noe særlig til denne form for samarbeid mellom stat, arbeidsgiver og fagforening. De ser altså ikke "skogen for bare trær". Gjennom mer enn 60 år har danske arbeidere i høy grad merket samarbeidet mellom kapital, stat og fagbevegelse. Uttrykk for dette er: 1) Den faglige voldgift 2) Forliksinstitusjonen 3) Endrede forhandlingsregler i 1963 4) Det Arb. markedspolitiske utvalg, opprettet i 1970 - hvor medlemmene er arbeidsministeren, formannen for Danske Arbeidsgiverforening og LO-formannen.

DKP, KFML og MLE gir uttrykk for at arbeiderklassens hovedoppgave i den faglige kamp er å gjenopprette det fagligbyråkratiske apparat og for-

vandle det til en fri og klassebevisst fagbevegelse. Bare DKP har klare eksempler på hvordan dette skal gjøres, nemlig ved å erobre så mange poster som mulig i dette apparatet. KFML og MLE ønsker ikke å erobre LO-toppen, kanskje ikke engang forbundsledelsen. Men hvordan de så vil organisere den nødvendige landsdekkende ledelse av arbeidermassenes kamp, gis det ingen opplysninger om.

KA-ML mener at et hvert forsøk på innenfor fagbevegelsen å etablere en klassekampladelse vil føre til splittelse av fagbevegelsen. Dette betyr KFML og MLE at de ikke ønsker. KA-ML hevder altså at den faglige ledelse må organiseres utenom fagbevegelsen og hevder dessuten at forsoket på å omforme LO-apparatet leder opperksomheten bort fra hovedoppgaven i den faglige kamp i dag, nemlig å støtte den tendens i arbeiderbevegelsen som "de vilde strejke" er uttrykk for - uttrykk for selvstendig klassekamp.

pif



Våre fjell skal alltid stå
våre elver alltid flyte,
vårt folk skal alltid leve.
Og når amerikanerne er beseiret
da skal vi atter bygge vårt land
ti ganger vakrere.



Arvid Hansen.

Vi bringer her det første utdraget i en serie som vil komme i hvert nummer av "den røde Arbeideren" framover, fra Arvid G. Hansens bok om norsk arbeiderbevegelses historie fram til 1929, "Fra Lassalle til Lenin". Vi har allerede tidligere i 1.mai-nummeret (nr.4) brakt innledningen til boka, med tittelen "Det kommunistiske partis nødvendighet".

Hensikten med å bringe Hansens bok som føljetong er først og fremst å bidra til å gjenreise bevisstheten om arbeiderklassens historie i Norge. I dag diskuteres mange gamle stridsspørsmål som om de aldri skulle ha vært diskutert og blitt prøvet i praksis tidligere. I virkeligheten har historien allerede felt sin dom over en rekke forskjellige linjer i arbeiderbevegelsen.

Til hvert utdrag av boka vil vi stille noen spørsmål, som vi oppfordrer leserne til å diskutere og forsøke å svare på.

Arvid G. Hansens bok ble utgitt i 1929 på Internasjonalt Arbeiderforlag. Hansen var den gangen en av de få eksponenter som fantes for en revolusjonær linje innen NKP, men kom bare til å stå i ledelsen for partiet i et par-tre år fra 1928..

Utdrag fra Arvid G. Hansens bok – "Fra Lassalle til Lenin"

Grunnlaget for Det norske arbeiderpartis stiftelse. (1. del.)

Den 21. august 1887 blev Det norske arbeiderparti stiftet. De fleste norske arbeidere sognet dengang til det "demokratiske" "radikale" venstre, som optrådte under arbeidervennlighetens maske, og som hadde ledelsen i det store flertall av de bestående arbeiderforeninger og arbeidersamfund. Bruddet med venstre, politisk og organisatorisk, var derfor den første betingelse for arbeiderklassens åndelige frigjørelse fra borgerskapet, var den første betingelse for utviklingen av en selvstendig politisk arbeiderbevegelse med egne klasse-mål og med et program og en taktikk fremsprunget av arbeiderklassens behov som fremadstrebbende klasse i kampen mot kapitalismen.

Når en skare arbeidere i Norge i 80-årene gikk til det skritt å stifte et eget arbeiderparti - "Det forenede norske arbeiderparti" - skjedde det i skuffelse over liberalismens, venstres stilling til arbeidernes krav, i første rekke til stemmerettskravet. På de aktive elementer innen arbeiderklassen, fortroppen, gjorde det et sterkt inntrykk at venstre i 1884 ikke optok stemmerettsutvidelsen på sitt program. Den opblussende kamp på arbeidsplassene som førte til den ene streik etter den annen, det borgerlige styres behandling av de arbeidsløse osv. øket ikke alene misnøien med de bestående samfundsforhold, men utløste en aktivitet som skapte behov for agitasjon og propaganda og dermed for en egen arbeideravis, for politiske arbeiderforeninger, for et parti som kunde sammenfatte, organisere og føre arbeidernes klassekamp.

Arbeidernes løsrivelse fra liberalismen, fra venstre, deres politiske selvstendiggjørelse og organisering til kamp mot de borgerlige partier og det borgerlige samfund er i alle land en langvarig historisk prosess som egentlig først avsluttes i og med oppbyggingen av et sosialistisk samfund på kapitalismens ruiner. I Norge var denne prosess i sitt første stadium særlig langvarig på grunn av en rekke hemmende faktorer. Norge var et utpreget små-

borgerlig land, et bondeland uten nevneverdig storindustri, et land med en utviklet kapitalisme, et tallmessig svakt og meget utviklet proletariat, spredt på småbedrifter og bare i liten grad sammensluttet og skolert gjennom den faglige bevegelse som også befant sig i den første spede begynnelse, uten forbund, uten samorganisasjoner, uten en faglig landsorganisasjon. Hertil kommer en rekke særegne historiske omstendigheter. Nasjonen kjempet ennå for sin statslige selvstendighet gjennom oppløsning av unionen med Sverige, og den politiske interesse konsenterte sig derfor i overveiende grad om de nasjonale spørsmål. Først efter 1905, da også storindustrien holder sitt inntog i landet, trer de sociale spørsmål i forgrunnen, venstre har opfylt sin historiske misjon i kampen mot embedsveldet og den nasjonale undertrykkelse, høire, det mest konsekvente kapitalistparti trer sterkere frem på arenaen, arbeidernes løsrivelse fra liberalismen foregår fra nu av i et langt raskere tempo, som ytterligere påskyndes ved at de borgerlige partier efterhvert som arbeidsgiverorganisasjonene vokser frem skjerper sin fiendtlige holdning overfor fagbevegelsen og derved bidrar sitt til å drive fagforeningene over til arbeiderpartiet. Gjennom en årrekke benyttet venstre den taktikk å gi konsesjoner til arbeiderne i enkelte spørsmål for ikke å miste taket og i den bevisste hensikt å demme op for arbeiderbevegelsen (arbeiderbeskyttelsesloven).

Dannelsen av et selvstendig arbeiderparti søkte sin begrunnelse i viljen til å avskaffe det kapitalistiske samfundssystem som sådant. Det nye parti søkte sin eksistensberettigelse i at det satte sig som mål å løse en oppgave som ethvert borgerlig parti var lovlig undskyldt for å kunne løse, nemlig den oppgave å avskaffe den kapitalistiske utbytning og bygge op en ny, sosialistisk samfundsordning.

Det betyr ikke at arbeiderne den gang, likeså litt som nu, fødtes som tilhengere av socialismen. Den strømning som gjorde sig gjeldende blandt den aktive fortropp av datidens arbeiderklasse i Norge var ikke i sin almindelighet

bevisst sosialistisk eller revolusjonær. Det var en strømning som oprinnelig ikke hadde noe perspektiv ut over det bestående borgersamfunds ramme. Det var en strømning hvis tendens det var, uten oppstilling av noe bestemt prinsipielt program, "at der gjennom fagforeninger og ved å virke for å organisere et selvstendig arbeiderparti med krav på almindelig stemmerett bør arbeides for opphjelv av arbeiderstanden i sin helhet".

Den politiske arbeiderbevegelse i 80-årenes Norge var i høi grad fremsprunget fra arbeidsplassen og en av dens viktigste funksjoner var å tjene arbeidernes faglige organisasjonsarbeid, agitasjon og kamp. Arbeiderpartiet fungerte også som faglig landsorganisasjon. Rapportene til partiet var i første rekke rapporter fra arbeidsplassen om lønninger og arbeidstid, om hygieniske forhold, om trakasseringer. En av partiets viktigste oppgaver, både ifølge sitt program og sin praksis, var understøttelsen av "berettigede og anerkjente arbeidsnedleggelse". Enhver streik som skulde kunne påregne partiets støtte måtte på forhånd være godkjent eller "anerkjent" av partiet. De faglige konflikter blev inngående behandlet i partiets centralstyre, i dets presse og i hele partiets agitasjon. Pengeinnsamlinger blev satt i verk til fordel for de streikende og enhver konflikt mellem kapital og arbeide blev utnyttet til å klarlegge utbytningen av arbeidernes arbeidskraft, til agitasjon for fagbevegelsen, til propaganda for socialismen. Selv om partiet de første 10-15 år var meget lite og som valgparti fikk den ene nesestyver efter den annen hadde det dog sterke røtter på arbeidsplassen, blandt arbeiderne. Partiet hadde faglig tillit selv om arbeiderne politisk ennå sognet til venstre, eller ihvertfall ikke definitivt hadde vendt venstre ryggen.

Arbeiderklassen tilegner sig efterhånden den store kunst å bedømme ethvert parti efter dets handlinger, ikke efter deklamasjoner, programmer og ønskelister. De organiserte arbeidere gjorde sig i sin tid ferdig med venstre.

Forts. neste side



Fra Lassalle ... Forts. fra side 11

Det var ikke gjort i en håndvending. Venstre hadde et arbeidervennlig program. Det "elsket" arbeiderklassen - i særdeleshet når det var valgår. Det stemplet Det norske arbeiderparti som et splittelsesparti, og formelt sett var det også et splittelsesparti. Det forsøkte med alle midler å splitte arbeidersamfundene hvor venstre hadde makten - og hvorfor? Fordi partiet var hellig overbevist om at hvis det ikke gjorde det, hvis det ikke med alle midler slo venstre ut som "arbeiderparti" og skapte et nytt parti, så vilde arbeiderklassen ikke ha noe parti som den kunde stole på.

Men det tok mange år før det nye parti nådde frem til autoritet og anerkjennelse. Det tok mange år før arbeidermassene godkjente det som sitt parti. Ti år etter partiets stiftelse hadde det ved valgene 7000 stemmer tilsammen over det hele land. Selv lenge etter at partiet hadde slått igjennom innen fagbevegelsen og vunnet sig en sterk posisjon ved sin faglige politikk, gikk arbeiderne like fullt hen og stemte i stor utstrekning med venstre ved valgene. De vilde ikke "støtte høire". Og de var bange for at arbeiderpartiets folk var "dumpekandidater". Og at det derfor vilde være stor synd og skam å gi dem sin stemme. Selv om det kanskje ikke blev sagt med rene ord gikk der nok en og annen omkring og lurte på om ikke D.N.A., som stillet kandidater rundt om i landet selv etter at Olaf Strøm hadde fått 80 og Buen hadde fått 100 stemmer ved valget i Oslo, egentlig begikk en feil, om ikke partiet på den måten "gikk reaksjonen tilhånd", og om det ikke hadde vært "klokere" hver gang venstre hadde avslått valgsamarbeide -

å stikke pipen i sekk, for iallfall ikke å risikere styrke den ytterste reaksjon, høirepartiet, på det "demokratiske" venstres bekostning.

Men la oss foreta det tankeeksperiment at arbeiderpartiets politikk var blitt ledet efter det resonnement - hvor hadde "klassen"s parti da vært idag? Det vilde ha vært et objekt for historiske utgravninger. Når det idag er et stort parti, som konkurrerer med de regulære borgerpartier om retten og dyktigheten til å bestyre det borgerlige samfund, da er det bl.a. et resultat av at partiet i sin første periode ikke lot sig skremme av skriket om splittelse, om "høires støtter", om "dumpekandidater" osv. Arbeiderklassens løsrivelse fra liberalismen var en historisk kjensgjerning av rang. Men Det norske arbeiderpartis grunnleggere og bannerførere kunde ikke løse denne opgave uten å splitte datidens liberale arbeiderbevegelse. Og selv om vi idag er vidne til D.N.A.'s forvandling til et "borgerlig arbeiderparti" (som Marx kalte det), så kan vi ikke se bort fra at arbeiderklassens åndelige frigjørelse fra venstre, fra liberalismen, var et historisk fremskritt, et fremskritt av varig betydning for arbeiderklassens politiske utvikling, for dens historiske marsj mot målet.

Stiller man derfor spørsmålet om D.N.A. handlet rett og riktig dengang, da det som arbeiderklassens politiske fortropp brøt med liberalismen og førte kampen på to fronter, både mot borgerskapet som sådant og mot den liberale arbeiderbevegelse, så svarer vi uten forbehold ja. Spør man om partiet dengang ved å følge en slik taktikk gikk reaksjonen til hånd, svarer vi uten

forbehold nei. Partiet oppfylte dengang sin revolusjonære plikt mot arbeiderklassen. Det lot sig ikke åndelig terrorisere av skriket fra venstres demagoger.

Det forenede norske arbeiderparti blev, i motsetning til f.eks. det engelske Labour Party, grunnlagt under utfoldelsen av en propaganda som klart stilte op socialismen som bevegelsens mål. Det var ganske visst en lassalleansk, ingen marxistisk socialisme. Det var en "socialisme" som skulde virkeliggjøres gjennom "produksjonsforeninger med statskreditt" og denne statsstøtte skulde opnås gjennom den almindelige stemmerett. Men bevegelsen fikk allikevel et mål som pekte ut over det bestående kapitalistiske samfunds ramme, frem mot et helt nytt samfundssystem, hvor utbytningen av arbeidernes arbeidskraft til fordel for en privilegert kapitalistklasse skulde opphøre. Dermed fikk den spontane arbeiderbevegelse, som bare tok sikte på dagskrav og umiddelbare økonomiske interesser et idéinnhold, en ideologi som under de givne historiske forhold var egnet til å utdype det bevisste motsetningsforhold overfor det borgerlige samfund, og som kunde utdype skillet overfor de borgerlige partier.

SPØRSMÅL TIL DISKUSJON:

1. Hva var grunnlaget for DNAs stiftelse?
2. I hvilken forstand var DNA et selvstendig arbeiderparti, som pekte ut over kapitalismen?
3. Drøft spørsmålet om "splittelse i arbeiderbevegelsen i lys av DNAs stiftelse.



Da det amerikanske nederlaget i Vietnam var et faktum gjaldt det å redde USA's ansikt. "USA's troverdighet må gjenopprettes", sa Ford. USA's første "humanitære" aksjon var kidnappingen av 1500 "foreldreløse" Vietnameserbarn. Da den første lasten kom til

USA troppet selve presidenten opp på flyplassen og poserte for de fram møtte pressefotografer. Dette bilde kunne man se i de fleste aviser verden over. Men dette bildet ble aldri sendt fra de forskjellige pressebyråer.



*

ARBEIDER = REVY

Nr. 2 1975

"VØMLINGEN" - 100 år for seint.

Forutsetningen for denne anmeldelse er at Vømmøl sjøl regner seg som en kulturpolitisk gruppe og sine åndsprodukter som seriøse politiske bidrag i klassekampen. Det er en da også nødt til for å følge opp MAIs målsetningsparagrafer, bl.a. følgende passus (om en progressiv musikkultur): "En musikkultur som tjener folkets interesser som en kilde til kunnskap, bevissthet, samhold, glede, styrke og handling, og særlig mu-

av årsaken til at det hele er så klisjé-rikt i det faktum at markedslovene fremdeles hersker innenfor grammonfonindustrien i Norge. Selv ikke MAI kan vri seg unna disse, hvor mye de enn - i ord - prøver. Men i praksis gjør man akkurat det samme som et hvilket som helst "kommersiell" selskap: man forsøker å gjenskape en suksess ved å lage en kopi. Dette er MAIs bidrag til musikklivet. - Ja, man nedlater seg til og med til å benytte det som på fagspråket kalles "gags", eller små "varemerker" som har som funksjon å dra oppmerksomheten bort

Æ står fra morran og te kveld
og vaske jur og rumpestell
på hu Dagros og Fagros og Lina og Stina
og Tina og Mina og dem som har sina
så æ blir full tå lort og hår
og handa full tå blemmer og sår
Æ harke og spøtte og sparke og døtte
men det e itjå som nøtte i år.

I gærkveld skull æ melk ei ko
som aldri klare stå i ro
Da æ bøyde meg ned, så sparke a te
rett i eit kne, det helvetes fe
så gummislang og melkekopp
låg tvinna rundt min arme kropp
Æ registrert berre sus
te æ vakne bardus
på Porcelen sykehus

Men det som er aller vest
med det herre
er det at det blir stadig
verre og verre
Staten syg seg feit og dryg
Regjeringa lyg mens a
blunke så blyg
Og samvirkeorganisasjonane
blitt te forargels for folk
og for fe
Det sentraliseres og det legges ned
Det blir aller slut med det!

Vømmøls tilbakevisning av
teorier om grunnrenta.

tema:

OM DEN UTVIKLEDE KULTURPRODUKSJONEN

sikk som har agitatorisk verdi. En musikkultur som støtter undertrykte grupper og folkeslag i deres kamp for rettferdighet og selvstendighet. En musikk som ikke er bygd på kommersielle premiser." - Sett på bakgrunn av intensjonene i disse flosklene må MAI - og Vømmøl - finne seg i at deres produkter blir politisk bedømt.

Hovedinntrykket en sitter igjen med etter å ha presset seg gjennom begge platesidene, er at en så å si har lyttet til AKP-gruppens partibok, med musikk attåt. Og det kan uttrykkelig slås fast at heller ikke ved hjelp av musikk kan AKPs program reddes. Hva det rent musikalske angår innebærer "Vømlingen" en grotesk forflating av den første. Dette er så gjennomført at de fleste som ikke har plata i hendene ikke kan si om dette er fra den ene eller den andre. "Vømlingen" inneholder nesten utelukkende sjablonger og klisjéer over 3-4 akkorder. Helst ikke vanskeligere enn et par D7-er eller G7-er, for "vanlige folk" greier jo ikke mer enn det. Forsåvidt er det i og for seg ikke noe i veien for at ei og annen vise kan være enkel, men når denne "enkelhet" blir opphøyd til musikalsk norm, da er det noe galt fatt. Skal dette like som være den "progressive" musikkbevegelsens bidrag til musikkhistorien: å koke det hele ned til 3-4 stive skjemaer? Gud hjelpe oss!

Rent bortsett fra det programatiske mål at musikken skal være "enkel" og "lettfattelig", finnes jo en annen del

fra svakheter ved det rent musikalske og som øyeblikkelig fester seg i øret, m.a.o. fremmer produktets salgsappell. Hos Vømmøl er varemerket blitt de evinnelige koringene på "Tiddl tittn" - etc. Det må vel være en spesielt norsk uttrykksform dette da, hva vet jeg. Hele plata er forøvrig norsk med stor N, fra ende til annen, spesielt skal her nevnes "Veiviseskets", som et eklatant eksempel på det nasjonale tonefall i musikken som gruppen sverger til. (Ikke visste jeg at jazz og blues etc. egentlig kom fra Norge.)

Det er imidlertid tekstene som er viktigst og verst. Hele utgangspunktet for produktet, nemlig konflikten mellom "Vømmøldalen" og "Porselenstrand", m.a.o. mellom fraflyttingsområde og gryende industristrøket er jo det tradisjonelt småborgerlige: man fokuserer all oppmerksomhet om landsbygda og glemmer at industribyen og arbeiderklassen er selve forutsetningen for det Vømmøl "drømmer" om: nemlig sosialismen og kommunismen. M.a.o.: Vømmøls - og AKPs - tema er ikke industriarbeideren, men den proletariserte småborger, som vil bevare sin lille eiendom.

Alle tekster som i det hele tatt fortjener å bli nevnt stemmer forøvrig fullstendig overens med AKPs syn. Vi nevner i fleng: Synet på bondeorganisasjonene som "monopolkapitalens" organer og ikke som bøndernes klasseorganisasjoner ("Slakter'n"), forestillingen om at det finnes en arbeidsrett under kapitalismen for menn (men ikke for kvinner*)

("For du er kvinne"), og en pervers og reaksjonær glorifisering av den tidlige kapitalisme ("Vømmølfabrikken") da "folket nøt fruktene av sitt arbeid" for å minnes et opus fra et annet AKP-organ. Ellers blir man forsikret om i det medfølgende teksthfte at det ikke er nødvendig å lese tjukke bøker for å forstå forholdene. Det er bare å bruke aua, det! Så daler klassestandpunktet ned. Det som er tragisk er bare at det er småborgerskapets klassestandpunkt som daler ned på denne måten.

Det er meningsløst å ofre mer plass enn dette på et slikt produkt. - Det eneste som er godt å si om plata, er at den er såpass mye dårligere enn den første at den neppe vil gå så svært godt. Forøvrig må det advares mot både denne og den forrige. Både "Vømmøl'n" og "Vømlingen" er småborgerlig ideologi på sitt verste, fordi den formidler en tveitydighet som nettopp er ideologiens funksjon under kapitalismen og som i forhold til den sosialistiske teorien er reaksjonær. Med sin grovkornede "folkelighet" som henspiller på hovedmotsigelsen mellom "folk flest" og resten (hvem det nå måtte være) er "Vømlingen" uttrykk for Vømmøls - og AKPs - ønske om å vende tilbake til det forrige århundre, der de egentlig hører hjemme.

S.E.

Gammel mordsak i kveldens Cannon



Cannon
Svensk TV sender lørdag i
«Deckardags» en episode av
«Cannon». En ung familie terro-
riseres av en ukjent mann

Den joviale tykkas er samfunnsbevareren i egen person.

CANNON ORDNER OPP.

Fredag kveld. Klokken 21.20. I le- nestolen: du. Som alltid går det en halv slurk svart kaffe mellom halloda- mas hode og Warner Bros.' reg. varemer- ke som taust forteller: dette er en T. V.film produsert av W.B. & co. USA. Så vet du det, - eller kanskje ikke? Bil- dets taushet forstyrres nemlig av bak- grunnsmusikken. Javisst har du hørt den før, kjenningsmelodien, og også WB- etiketten er gammel og god. Eller er den ikke det? Kanskje var det ikke en- gang WB-merket du så, programmet var tvert imot laget av BBC? Ikke godt å si. Du ser jo detektimen for at det er spennende, ikke for å pugge firmamerker. Og like spennende er det hver gang, epi- sodens utfall er aldri gitt på forhånd, aldri er det sikkert om helten vinner, - eller er det slik at helten alltid rydder opp i lovløshet og uorden, og gir slemme skurker på pukkelen? For hel- ten er snill, veldig lur - og sterk, karateekspert, rask med skytern også, hvis det trengs. Og trengs gjør det, for det finnes så mange slemme lovløse skurker. Og husk: forbrytelse lønner seg ikke! Ærlighet varer lengst! Hørt det før? Ja, nettopp. Gjentakelsen er TV-filmens formelle grunnmur - og gjen- tagelsene tjener alltid til å bevare det bestående samfunns verdinormer.

Cannon f.eks., den blide, joviale, medmenneskelige tykkas er samfunnsbe- vareren i egen person. Han er lovens rettferdige håndhever, det er derfor ik- ke tilfeldig at han framstilles som en meget sympatisk fyr. Hans medmenneske-

lighet males ut til det rent sentimenta- le, og alltid i siste scene, der alle positive krefter har seiret over skurke- nes negative ondskap, eller m.a.o. da den sosiale orden er gjenopprettet. For ikke bare innholdet, men også måten inn- holdet framstilles på er uforanderlig i - la oss kalle det - kulturindustrien.

Formelen for TV-filmenes handling er enkel: først forbrytelse (dvs. brudd på den sosiale orden), deretter oppklarin- gen av forbrytelsen, og tilslutt forson- ingen mellom alle positive krefter og gjenopprettelsen av sosial orden. Der- for kjenner vi handlingen før første scene har begynt, kulturindustriens va- riasjoner er bare kjedsommelige gjenta- gelser av det samme.

Den sentimentale forsoning i Cannons sluttscener mellom episodens positive skikkelser er en falsk forsoning, den sier nemlig: Det er ingen uoverensstem- melser mellom individ og samfunn, ingen motsigelser i samfunnet. Samtidig av- slører den likevel seg selv ved at den gir sanksjoner til den samfunnsmessige voldsbruk: Cannons sentimentalitet er nemlig bare hans bedre halvdel. Den andre del er brutaliteten, den rå makt- utøvelse, som den sterke helt med den gode fysikk kan utøve. Heltens volds- bruk er tillatt vold i det beståendes interesse på minst to måter. 1. Detek- timen ender med at skurkene får sin straff, det er tillatt å bruke vold mot alle som forstyrrer den sosiale ro og orden. 2. Fjernsynsseeren skal lære at voldsbruk som retter seg mot det bestå- ende samfunn er farlig! Seeren behøver likevel ikke være redd, for i det bestå-

endes navn ordner helten, den handlende enkeltperson,opp. Herved befester TV- filmen en individualisme med fascistis- ke tendenser: avguden er den fysiske ov- erlegenhet (les: den sterkestes rett).

Individuelle og private er de proble- mer og konflikter TV-filmene handler om, sjelden gis det noen sosiale årsaker til forbrytelsene. Årsakene er derimot menneskers ondskap, og filmenes psykolo- gi er en svart/hvitt-psykologi. Onde mennesker er det eneste som forstyrrer kulturindustriens glansbilde av et sam- funn der klassemessige motsetninger ald- ri har eksistert.

Som kulturindustrien ellers er der- for detektimen ideologisk i sitt inner- ste, den gir et usant bilde av samfunnet, og tjener til å befeste bestående hold- ninger. Harmonien og forsoningen til- dekker motsigelsene i samfunnet. Og det nevnte gjentakelsesprinsipp skal nettopp tjene til å "naturalisere", evig- gjøre alt, dvs. fortelle seeren at alt gjentar seg selv, og derfor kan heller ikke noe forandres!

Dette kan enhver seer selv registre- re, det er synlig på skjermen. Men hva er det du som seer ikke ser mens Cannon ordner opp? Jo, det er hva som ligger bak det som vises på skjermen, produks- sjonen av TV-filmene og de forhold som knytter seg til denne produksjonen.

På Marienlyst f.eks. er det ansatt en stor stab. Denne TV-staben har en høy grad av arbeidsdeling, fra manusfor- fatter til tekniker. Det er på mange måter et stort skille mellom disse to, for det avgjørende for massemediet fjernsyn er det høye tekniske nivå, som gjør at mediet befinner seg på et sein- industrielt nivå, til tross for at f. eks. manusforfatter på sett og vis er en "individuell småprodusent", og de typiske serieproduksjoner (f.eks. av detektimetype) kan sies å være "enkel manufakturproduksjon". Teknikken er den ene faktor som gjør fjernsynet til et seinindustrielt fenomen, den andre faktor er ledelse, forvaltning og re- daksjon, som i NRK er et vanlig moderne "prestasjonsbyråkrati". På denne måte må fjernsynets særegne produksjonsmåte sees i sammenheng med det kapitalistis- ke samfunn som omgir det.

Foruten at den tekniske driften alt- så i hovedsaken bestemmer fjernsynspro-

NRK



Høyt på stigen i NRK's prestisjebyråkrati.

duksjonen, kommer på dette punkt også den første forbindelse mellom fjernsyn og industri til syne. Det er en høyindustriell elektronikkindustri som er leverandør av den avanserte teknikk som kreves, noe som gjør at sterke kapitalinteresser er involvert i TV-produksjonen, og det gjelder ikke bare leveransen av tekniske apparater, men også selve produksjonen av programmer! Detek-timen produseres f.eks. av internasjonale storkonsern som WB og andre, og disse storbedrifter konkurrerer på det internasjonale marked, i første rekke ikke om publikums gunst, men om de enkelte fjernsynsstasjoners. I Norge har vi som kjent bare en stasjon, NRK, som (ikke er et privateid selskap, men) en offentlig institusjon. Denne institusjon skulle altså ivareta offentlighetens, dvs. alles, interesser. Men bak enhver TV-film/detektime står som sagt store kon-serners profittinteresser, ikke seernes virkelige behov, til tross for at en offentlig institusjon som NRK vil påberope seg å "bringe noe for enhver smak". Allsidigheten i programmene: underholdning, nyheter og reportasjer skal liksom sikre en nøytral og objektiv holdning uten politisk slagside til noen kant. Men f.eks. underholdningsindustrien, som er en av hovedleverandørene av programmer, er jo langt fra nøytral. I det hele tatt kan vi peke på tre viktige sider ved "titteskaper". På skjermen: borgerlig ideologi (med visse forbehold, se nedenfor), bak skjermen: de store produsentenes profittinteresser, - og titteskaper selv: profittinteressene til den storindustri som produserer apparatene og høyelektronikken.

Detektime og nyheter er likevel ikke samme sak, Dagsrevyen lages ikke av amerikansk kulturindustri, men likefullt er nyhetsformidlingen ikke "objektiv". Dagsrevyen er i første rekke en oppramsing av spredte hendelser (nyheter) uten at hendingenes samfunnsmessige bakgrunn viser seg: årsaksammenhengen forblir tilsloret. Denne tilsloret skyldes ikke medarbeidernes onde vilje, men har langt på vei sammenheng med særegne faktorer ved fjernsynets særegne produksjonsmåte, som f.eks. konstant overflod på nyhetsstoff og sterk tidsnød med hensyn til hva man rekke å ta med. Resultatet blir at en rekke "kjennsgjerninger" uten indre sammenheng flimrer forbi på skjermen, og herved avslører også fjernsynet sine begrensninger med hensyn til å kunne gi en korrekt gjengivelse av virkeligheten. Det objektive, helhetlige bilde av verden som Dagsrevyen vil gi, blir usammenhengende, tilslorende - og ikke på noen måte enhetlig. Det blir litt om alt, eller m.a.o. ikke noe om ingenting.

Forut for programmet velger redaksjonen ut nyhetene og redigerer dem. Det at denne utvelgelse skjer, er i seg selv nok til å vise at nyhetssendingen ikke kan gi noe objektivt, sant bilde av verden, for stoffet gjennomgår altså en rekke utvelgelsesmekanismer før Dagsrevyen foreligger som ferdig produkt, og det ferdige produkt er derved påvirket av en rekke subjektive faktorer, f.eks. hvem som har valgt ut stoffet og dessuten hvilke retningslinjer utvelgelsen foregår etter.

Seeren har ingen innflytelse på denne utvelgelsen, han er den som passivt mottar fjernsynets varetilbud, han har ingen garanti for at hans interesser ivaretas, og ivaretatt blir de da heller ikke, - dvs. i en viss utstrekning tilfredsstilles seerens umiddelbare behov. For arbeideren tjener fjernsynet nettopp til avkobling etter endt ar-

"Demokratiet" på Marienlyst: Bak allsidigheten skjuler det seg fast programmering og enveiskjøring, administrert i et moderne "prestasjonsbyråkratis" irrganger.

beidsdag, og dette er tilfredsstillelse av et behov som virkelig foreligger. Som seere har vi dessuten en viss interesse av de nyhetene som formidles, selv om disse er forhåndsprogrammet, utvalgt og fastlagt på forhånd. Imidlertid er det ikke bare enkeltprogrammer fjernsynsseeren forholder seg til, han forholder seg til fjernsynet i sin helhet = nyheter, underholdning, reportasjer osv. Denne helhet, mangfoldet, er like forhåndsprogrammet som de enkelte programposter, (som f.eks. Dagsrevyen), hele TV-programmet er valgt ut, fastlagt på forhånd, og seeren har ingen innflytelse på fastleggelsen av programmene. Seeren er den passive part i denne massekommunikasjon, som altså ikke blir noen kommunikasjon, men en enveiskjøring fra den ene part. Den seer som benytter fritida til å følge fjernsynets allsidige program, blir på en måte selv organisert av programmet, hans fritid blir styrt, programmet overhodet på ham selv: fjernsyn blir fjernstyring... Med andre ord kan man kanskje si at programmenes overmakt bare er et særtilfelle av den fremmedgjorte samfunnsmessige produksjons overmakt?

På grunn av at seeren ikke har noen reell innflytelse på programmene, tilfredsstiller disse heller ikke hans reelle behov og interesser. Tydelig nok skulle dette være vist ved eksemplene fra Detektime og Dagsrevy: på den ene side borgerlig ideologi og storkonsernernes profittinteresser, på den annen tilslorende nyhetsformidling. Fjernsynet uttrykker derfor ikke arbeiderens interesser, selvfølgelig nok i et borgerlig samfunn, - men likevel oppfylles som sagt et virkelig behov for atspredelse i fritida. Nettopp p.g.a. dette

må fjernsynet tas alvorlig som en maktfaktor med store muligheter for å øve påvirkning, idet det samtidig passiviserer og spyr ut borgerlig ideologi.

Men er da fjernsynet noe fullstendig negativt? Selvsagt ikke, men det er likevel et spørsmål hvordan fjernsynet kan bli et redskap for arbeiderklassen. Sikkert er det at fjernsynet ikke ganske enkelt kan overtas i sin nåværende form og gis et nytt "innhold" bare ved å sende andre programmer eller forandre programsammensetningen. Heller ikke kan vi si sikkert om det er mulig å lage "progressive" TV-programmer. Noe slikt er i alle fall umulig uten grunnleggende endringer i forholdet mellom produsent og seer, ja seerne måtte bli aktive medprodusenter! Først da ville fjernsynet muliggjøre virkelig massekommunikasjon.

Til tross for de negative sider ved fjernsynet, er det klart at det (på linje med kulturindustrien forøvrig) er en betydelig produktivkraft, som derfor historisk sett er progressiv, det er framskritt. Det som må forandres er måten denne produktivkraften utfoldes på, slik at den kan tjene arbeidernes, seernes interesse.

I mellomtida er det en spesielt viktig ting å huske på: misforholdet mellom det du ser på skjermen og det du ikke ser. At Cannon ordner opp, det ser du, men du ser ikke: kapital sammenhengene, utbyttinga, arbeidsforholdene, konkurransen, markedsstrategien, osv., kort sagt alt det som er knyttet til produksjonen og utsendelsen av programmene. Derfor skulle vi ikke nøye oss med å se på skjermen, men også ta en titt bak den.

A.L.

Addams
Familien Addams er igjen på TV 2 søndag 9.00. Et ungt par er på tomte.

Jazzrat
dyrke jazz velvilje inne forfatter fører, forteller med F. rukt i...

Sagaøya
- FJERNSYN KL. 20.50 -
Det er greit å være telt-turist på Island.

Barnetimen for de små
Anne-Cath. Vestly forteller i Barnetimen for de små.

Kortfilmer
Lørdag kl. 21.40 er det kl. for en ny episode med Mc...

Deckardags
Lørdag kl. 21.40 er det kl. for en ny episode med Mc...

BBC WORLD SERVICE
BBC WORLD SERVICE sender i dag...

ONEDIN
messe

Langfilm på Svensk TV 1

17.05 Barne-TV. Amende blir stor (F)
17.00 Verdensmesterskapet i ishockey
18.00 Ettermiddagsnytt
18.15 Barne-TV. Simen i T...
18.45 Den hvite steine...
19.30 Utendørs (F)
19.30 Vil Leis...

MONTASJE OM FAMILIEN OG IDEOLOGIPRODUKSJONEN OG OM KVINNEN SOM SÆRLIG UTSATT OFFER.

men inni er vi like

Under kapitalismen er det slik at særlig kvinnene vil se sine viktigste oppgaver i de rollene som er betinget av familiens stilling. Dette vil som oftest være tilfelle også om de deltar i produksjonen.

Om man tar for seg familiens rolle under kapitalismen, vil man finne at en av dens hovedfunksjoner er å være det sted der forbruksvarer blir konsumert.

- Forut for konsumpsjonen går innkjøpene, og når en kvinne f.eks. går ut i forretninger og stormagasiner bidrar det som møter henne på sin måte til dannelsen av bevissthet. Her ute i varevrimmelen er alle like. Som konsumenter står alle i samme bås. Og konsumpsjonen foregår i familien. I hjemmets private lille verden er også alle i samme situasjon. Familien vil i den form den har kommet til å anta under kapitalismen reproducere borgerlig ideologi: alle er frie og like.
- Det viktigste for kapitalen er å få solgt varene, ikke at de tilfredsstiller nødvendige behov. I et utviklet kapitalistisk system vil det gjerne utvikle seg et "løfte" - i form av innpakning osv. om at en vare er nyttig og brukbar på bekostning av hva man virkelig trenger. Bruksverdiskinnet utvikler seg og løser seg fra selve varen, slik at man ikke lenger kjøper noe, men en hel atmosfære.
- Med utviklingen av kapitalismen underlegges stadig flere områder kapitalens mekanismer. Med ukebladene f.eks. er de individuelle forfatterens arbeide opphevet i mer helhetlig arbeidsstruktur. På ukepressens nivå er ideologiproduksjonen kapitalistisk organisert. Ukebladenes verden er kjernefamilie og stormagasinenes verden. Ukebladene møter folk "hjemme" og forteller om det man kan gjøre privat.
- Alle er like, og alle kan komme ut for det samme, sier ukebladene. Det som hender med en, er skjebnebestemt og kan ikke forklares fornuftsmessig. Alle kan betro seg til Beate og få personlige råd om hva nettopp han bør gjøre, si og kjøpe. Det er nær sammenheng mellom reklame og "annet stoff" i ukebladene.
- Reklamen og "vareestetikken" og hva vi nå vil kalle det tar ikke sitt utgangspunkt i reelle behov. Men det må ta sitt utgangspunkt i noe, ofte i behov som nettopp ikke kan tilfredsstilles så lett. Og i stedet produseres nye behov, som lar seg tilfredsstille. Alleslags forkvaklinger av seksualiteten muliggjør intimvareindustrien f.eks. Kvinnene, som sjelden lar sin bevissthet påvirkes av motsetningene i produksjonen, blir desto mer hjelpestøtt utlevert til disse mystifikasjonene i sirkulasjonssfæren. Og den passive objekt-rollen de gjerne vil innta er betinget av dette og medfører i neste omgang tendensen til å betrakte seg selv og sin kropp med



en varebevissthet fra sirkulasjonssfæren.

Og dermed er det åpnet for vareestetikken - på selvbevissthetens område.

- Ukebladenes oppgave er å skape og drive reklame for en harmonisk verden uten klassemotsetninger, en privat sfære av frihet og lykke med en evig-blå feriehimmel over. Og natur-omgivelsene på reklamebildene forsterker bildet av denne verden som den virkelige, naturlige verden....

Til slutt:

Det kan ikke eksistere motsetninger mellom klasser i ukebladenes verden, der produksjonen ikke eksisterer. Derfor eksisterer det heller ikke politikk, bare skjebne...

Politikk kan ukebladverdenen bare

forstå som en kjedelig, men nødvendig administrasjon. Sitt virkelige liv lever også politikerne i sofakroken. Der er jo alle like... For den enkelte Tesser blir politikken i beste fall en hobby. I verste fall blir politikk og arbeidskamper en trussel: mot lykken og det idylliske familieliv.

Ukebladenes verden er virkelig. Den er virkelig fordi den er noe mye mer enn en ukeblad-verden, fordi også arbeidere i produksjonen lever i den. Vi kan ikke politisere ukeblad-verdenen selv. Men vi må vite at og hvordan den eksisterer. Og vi kan sette det som skjer i den i en politisk sammenheng som er overordnet.

Kulturkritikken er i seg selv ikke politisk i egentlig forstand. Men er den dermed overflødig?

N.J./H.H.